Döntöttem

nek segíteni. A hétvégi telkünkön pedig az én feladatom a hagymaduggatás, a virágok és a kis facsemeték gondozása. Érdekelnek a növények, de legszívesebben a jószágokkal foglalkozom. A vakáció egy részét Garábon, a nagymamámnál töltöm. Neki sok csirkéje, malaca és nyula van. A nyuszik különösen közel kerültek a szívemhez.

— Nagyüzemi nyulászatot akarsz létesíteni?

— Biztos, hogy lesznek nyulaim is. De az én választott területem az állattenyésztési gépészet. Máris töröm a fejem, hátha sikerül kitalálni néhány olyan masinát, ami könnyebbé teszi a jószágok és gondozóik életét.

KI HOVÁ IGYEKSZIK?

A szakrajok, a munkahelyekkel kötött szerződések életerejét mi sem bizonyítja jobban, mint az a tény, hogy a nyolcadikosok többsége a rajok működési területéhez tartozó üzemekbe, az iskolával kapcsolatban álló üzletekbe igyekeznek, ahol már ismerősek. A Báthy ikrek is a kötöttárugyár miatt választották a textiles szakmát.

— Már megtanítottak a géppel bánni. Akár ruhát is varrhatnánk magunknak, ha lenne otthon gépünk — újságolta Enikő.

— Ha elvégezzük a szakmunkásképző iskolát, lehet hogy továbbmegyünk. Textiltervező főiskolára jelentkezünk — mondta Andrea.

Két barátnőt, Szöllősi és Szabó Andreát jövendő munkahelyükre, az ABC áruházba is elkísértem. Nem először jártak már az üzletben, de most a fehér köpenyt is magukra ölthették, odaállhattak a pult mögé, mérhettek a mérlegen, kiszolgálhatták azokat az árukat, amelyek nincsenek kitéve az önkiszolgáló polcokra.

— Hogyan tudsz ennyi minden között eligazodni? — faggatták Kanyó Marikát, a bolt egyik legügyesebb fiatal eladóját.

— Idővel belejön az ember. És egy jó kereskedő annak örül, ha sok minden van az üzletben, ha a vevő megtalálja azt, amit keres. Egy-egy hétvégi roham idején, vagy ha meglopnak bennünket, nagyon el tudok keseredni. De amikor az utcán is rámköszönnek a vevők, már örülök, hogy kereskedőnek segődtem.

A MESTER ÉS KÖVETŐI

A jövőjüket kereső pásztói fiúk szerencséje, hogy olyan emberrel hozta össze őket a sors, mint Jancsó János szakoktató, aki huszonegy év óta dolgozik a Szerszám- és készülékek Gyárában. Szakmunkástanulókkal foglalkozik, és az úttörőraj is hozzá tartozik. Mestersége esztergályos. Ha odaáll a gép mellé, szinte vonzza maga köré a gyerekeket, akik feszülten figyelik minden mozdulatát. Neki köszönhető, hogy a rajban nagy a becsülete az esztergályos szakmának, a fizikai munkának. Esztergályos akar lenni Antal Gabi is, aki egyik kedvence lett a mesternek. Már rá lehet bízni az esztergapadot, egy-egy könnyebb munkadarabot önállóan is képes elkészíteni.

— Otthon is nagy hasznát veszem annak, amit János bácsitól tanulok — mesélte Gabi. — A motorkerékpáromat én javítom, és segítek apunak, aki a barátainak hozza rendbe a kocsijait. Tegnap például egy traktort szereltünk szét, hogy megkeressük a motor hibáját.

Aki szíve, esze és ismerete szerint döntött, jól választott. Gabi bizonyára boldog ember lesz, mert egész életében azt csinálhatja majd, amit szeret.

Faragó György

Fotó: Szalay Béla

A SZOLGÁLATOT VÁLASZTOM

Belépek a nyíregyházi Vasvári Pál Gimnázium kapuján. Halkan, csak úgy magamnak füttyentek egyet. Szép ez az iskola kívülről is, de belülről aztán!

Átsétálok a hatalmas, belső udvarhoz hasonlítható előtéren, fönt, a tető magasságban áttetsző üvegszerkezet fedi be. Körülöttem gimnazisták nevetnek, heccelődnek, tankönyveikbe bújnak. Olyanok, akár a többi középiskolás az ország bármelyik gimnáziumában. Nem is tudom „kiszúrni" közülük a katonai kollégistákat. Pedig kétszázötvenen járnak ebbe az iskolába.

Az iskola igazgatója, Méczei József üdvözlőlapokat olvasgat. Büszkén mutatja a küldeményeket: Leningrád, Moszkva, Kijev nevezetességeit ábrázolják. A lapok hátulján üdvözletek, jókívánságok, melyeket a már külföldön tanuló katonai kollégisták küldenek volt igazgatójuknak.

— *Legutóbb hat fiút vettek föl külföldre* — meséli. — *A legjobbakat, de ne gondolják, hogy csak velük büszkélkedem. Jól tanulnak a többiek is, 3,7 tized volt a kollégisták átlaga. Ezen az eredményen különben még javíthatnának is.*

A várositól kicsit távolabb eső középiskolai katonai kollégium folyosóján sétálgatva, be-benézve a szobákba, az ember szinte azonnal érzi: itt katonák laknak. Vagy legalábbis olyanok, akik katonának készülnek. Szinte már bántó a rend, a tisztaság. A kétszázötven fiú már választott: hazájukat szolgálják majd. A választás terheket ró rájuk. Igaz, terheket is vesz le a vállukról. A tanulásukat nevelőtanárok segítik; minden év elején új ruhát kapnak; biztosítják számukra a tankönyveket, a füzeteket, tagjai lehetnek a modellező, gépjármű, rádióamatőr szakköröknek, rendszeresen járnak moziba, színházba, s mindezért egy fillért sem fizetnek. Aki sikeres érettségi vizsgát tesz, azt felveszik az ország valamelyik katonai főiskolájára, a legjobbak pedig egyetemre, pontosabban külföldi egyetemekre, főiskolákra is jelentkezhetnek.

Kovács József negyedikes, a magas, szőke fiú is egyetemre szeretne menni. Tanulmányi átlaga 4,9.

— *Az Eötvös Lóránd Tudományegyetemre jelentkezem. Úgy tervezem, kémikus leszek, persze mint katonatiszt. Már előkészítőre is járok, sokat segítenek a kollégium nevelőtanárai is. Az egyetemért tanulok, meg persze azért, hogy továbbra is ott lehessek a NYVSSC atlétikai edzésein. Ha rontanék néhány tizedet az átlagomon, azonnal eltiltanának. Nekem már nem újdonság ez a szigorúság, az elsősök egy kicsit nehezebben szokják meg, de tudomásul kell venniük: mi már féligmeddig katonák vagyunk.*

A Magyar Néphadsereg illetékesei úgy tervezik, hogy a jövőben minden tájegységnek meglesz a maga kollégiuma. A szegedi például az idei tanévben kezdte meg működését.

Itt még minden ideiglenes, egy régi laktanya-épületben él a negyvenöt elsős fiú. Ők amolyan honalapítónak számíthatnának, Szegeden járnak iskolába, három szakközép közül választhatták ki maguknak a legmegfelelőbbet. Tanulhatnak mélyépítést, magasépítést, gépészetet, autószerelést.

A belülről különben szép és rendbehozott öreg épület folyosóin kalauzol körbe Gazsi György parancsnok.

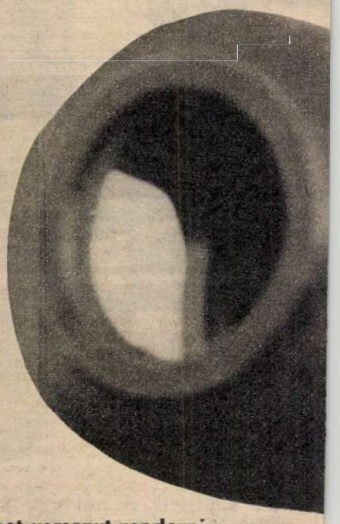

A páncéltörő ágyú tisztítása bizony nem könnyű feladat

A géppisztoly összeszereléséből is lehet versenyt rendezni

— *A szakköröknek is találtunk már helyet* — mutat be egy üres szobába. — *Itt lesznek a rádiósaink, mellettük pedig a modellezők. A hadművészeti szakkör birodalma a könyvtár, a tájékozódási futóknak és a könnyűbúvároknak még keresnünk kell egy klubszobát. Sportlétesítményünk nincs, de a fiúk bármikor átmehetnek a szomszédos laktanya pályáira.*

A szegediek sem tanulnak rosszabbul, mint a nyíregyháziak, nekik is 3,7 tized az átlaguk. A kollégium matematikából, fizikából, oroszból különtanárokat fogad, ők korrepetálják azokat, akik gyengébbek ezekből a tantárgyakból.

Az ebédlőbe vezet az utunk. Finom falatok illata terjeng, úgy hírlik, sült oldalas lesz ebédre. A fiúk számára ez nem meglepetés: többnyire ők mondják meg, mit szeretnének enni. A szakácsok örülnek ennek az előrendelési rendszernek, mert így már jóval kevesebb a kidobott, elpocsékolt maradék.

Kell is a fiúknak az étel, hadd erősödjenek. Háromszáz gyerek jelentkezett a kollégiumba, de nagy részük már az orvosi szűrővizsgán kiesett, sokukat fizikai gyengeség miatt kellett elküldeni.

— *Jó lenne, ha még több gyerek közül válogathatnánk* — mondja Aradi Tamás százados, a parancsnok helyettese. — *Ebben az általános iskoláknak is segíteniük kellene. A kollégiumot még mindig nem ismerik eléggé, sokan nem tudják, hogy mire is számíthatnak, ha ide küldik be a jelentkezési lapjukat.*

Szabadidős program: dúl az asztalitenisz csata Szegeden

Németh Zoltánék osztálya például egy külön tájékoztató előadást kért. A filmvetítéssel egybekötött program aztán meghozta a hatását, az addig bizonytalan Zoli is úgy döntött, hogy Szegedre jelentkezik. Mikor azt kérdeztem tőle, milyen tiszt szeretne lenni, nem azt válaszolja, hogy tüzér vagy pilóta, hanem:

— *Mindenképpen jó parancsnok, jó katona* — magyarázza a Battonyáról jött fiú —, *olyan, akire számíthat a hazája. Mert szép az egyenruha, érdekesek a fegyverek, a technikai berendezések, de a legfontosabb az, hogy az ember szolgálni akar egy tízmilliós közösséget, és egy igaz ügyet, a békét...*

S. F.

ZSIBONGÓ

ÜZENET

Az örménykúti 5304. számú Zalka Máté Úttörőcsapat üzeni az ország valamennyi kisdobosának és úttörőjének: Zalka Máté emlékére létrehoztak egy emlékparkot, ahol a KMP megalakulásának 65. évfordulója tiszteletére emléktáblát lepleztek le. Az iskolájuk falában pedig az utódoknak szánva, üzenetet helyeztek el. Kifejezték reményüket, hogy az élet győzni fog, s az utánuk következő generációk sorra mind békében érik el a felnőttkort. Az üzenetet tartalmazó kazettát 2000. szeptember 29-én bonthatják fel az akkor felavatott kisdobosok és úttörők.

Azt kérik az örménykútiak, hogy kövessétek példájukat. A jövő ifjai számára örökítsétek meg, hogy ti, a nyolcvanas évek úttörői, mit tettetek hazánkért, a szocialista Magyarországért és az emberiség közös, nagy ügyéért, a békéért.

A PAJTÁS TELEXE

Több fővárosi közlekedési beruházás építését fejezik be az idén. Átadják a metró Élmunkás tér és Árpád-híd közötti szakaszát, elkészül az Árpád-híd bővítése, a Flórián tér építése, valamint a Róbert Károly körútnak a Jász utca és a Teve utca közötti szélesített szakasza. ○ Az egészséges és a rokkant gyermekek közötti kapcsolatok erősítése érdekében meghirdetett nemzetközi gyermekrajz-pályázat beküldési határideje 1984. március 1. A rajzokat és festményeket a Vöröskereszt budapesti, illetve megyei vezetőségeihez kell eljuttatni. ○ A Munkásőrség országos parancsnoka az ózdi 3168. számú Zrínyi Miklós Úttörőcsapatnak az ózdi Prieszol József munkásőr egységgel kialakított több éves kapcsolata és az úttörőmozgalomban elért eredményei elismeréséül csapatzászlót adományozott.

SEREG-BEMUTATÓ

A Munkásmozgalmi Múzeum pályaválasztási kiállításainak sorozatában nagy sikert aratott a néphadsereg bemutatója is. A gyerekek nemcsak a katonaélet hétköznapjaival s ünnepeivel ismerkedhettek meg, hanem a honvédség különböző kollégiumaival s főiskoláival is.

KOCCANÁSOK

Szilveszter délelőtti forgatag a Skála Áruház előtt a magánkereskedők sátrainál. A jól öltözött fiú kiválasztott egy torzonborz álarcot. Feltűnés nélkül; annyira, hogy az eladó nem vette észre. Aztán — feltehetően — elment volna fizetés nélkül, hiszen egyre hátrább sodródott. Megérezhette, hogy figyelem? Nem tudom. Rám nézett, elpirult, lehajtotta a fejét. Az előtte állók között benyúlva, visszatette az álarcot, majd elsomfordált.

Remélem, hogy nem biztonságosabb terepet keresni...

(Szente)

POP-REJTVÉNY

A képen látható két zenész melyik együttes tagja? (A nem könnyű kérdés egy kicsit beugrató.)

„JÉGVONAT"

Hiába fázunk, hiába didergünk, a tél mégis sok örömet kínál. Itt van például a korcsolyázás. Ki ne szeretne bámulatos gyorsasággal suhanni a jégen, bemutatni néhány különleges perdülést, s ki ne vontatná egy kicsit a barátnőjét, ha az szépen megkéri?

TUDOD-E?

Negyven éve szabadult fel Leningrád. A fasiszta csapatok a Szovjetunió elleni háború során 1941 nyarán megrohanták Leningrádot. A hős város azonban ellenállt a támadásnak, s a német csapatok nem tudtak beljebb nyomulni. A Vörös Hadsereg csapatai nehéz harcok árán áttörték a blokádot, s 1944. január 27-én végérvényesen véget vetettek a halálos szorításnak. A felvétel a blokád idején készült a Nyevszkij sugárútról.

EGY KÉP — EGY MONDAT

– Az ébresztőt reggel 6-ra kérem!

TAKARÉKOS TOJÁS

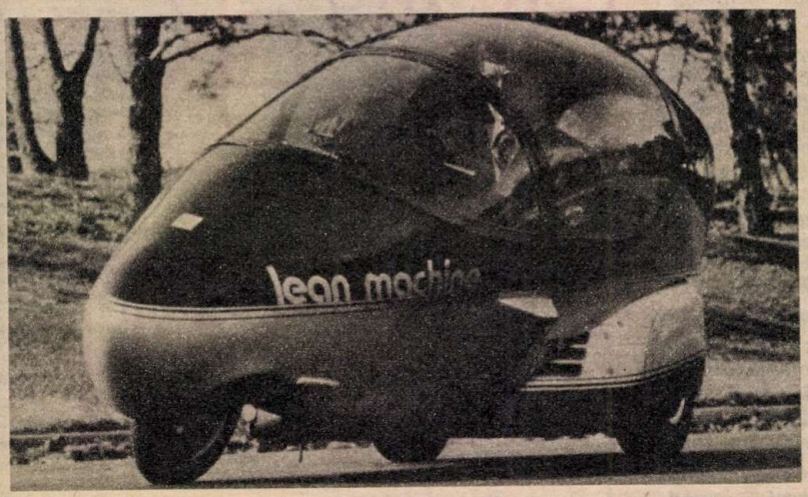

„Takarékos tojásnak" nevezték el a „General Motors" autógyár járművét. Száz kilométerenként 1 liter benzint fogyaszt csupán, s 100 kilométer/óra sebességre képes. Ezt a tempót 6,8 másodperc alatt éri el. Magassága mindössze 96 centiméter.

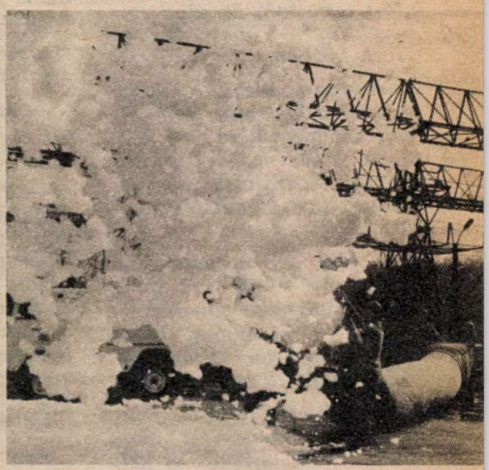

„ÁRTATLAN" ÁGYÚ

Nem lesikló-pálya készül itt, hanem oltási gyakorlatot tartanak a bánya tűzoltói. A hab, a sokszor megfékezhetetlen lángok legádázabb ellenfele, hiszen minden oltóanyagnál hatásosabban zárja el az égési felületet az oxigéntől.

CIMEA 13 + 1

A Pajtás január 5-i 1. számában közölt CIMEA 13+1 pályázat beküldési határidejét, a nagy érdeklődésre való tekintettel **1984. március 15-ig meghosszabbították.** A helyes megfejtést beküldők között értékes nyereményeket sorsolnak ki, a legjobbak szerzői pedig júliusi táborozáson vehetnek részt.

A budapesti Planetáriumban 4–7. osztályosoknak január 31-én 12 órakor és február 2-án 14 órakor, a nyolcadikosoknak, első és második gimnazistáknak, szakközépiskolásoknak és szakmunkástanulóknak január 31-én 10 órakor tartanak előadást. Csoportok számára jegyet TIT Planetárium szervezés, Budapest, Postafiók 46. 1476 címen vagy 13-82-80 telefonszámon hétköznap 8.30-tól 16 óráig lehet rendelni.

ZSIBONGÓ

SOMOS ÁGNES:

AZ EMBER ESZE MEGÁLL...

Napok óta azon törte a fejét, hogy mit adjon be a pályázatra. Éva néninek mindig valami különleges feladaton jár az agya kereke. Nem is lehet pontosan kihámozni, mi volna a kedvére való. Múltkor például az volt a lecke irodalomból, hogy „Melyik az a regényhős, akinek alakjában legjobban felfedezed édesapád jellemvonásait?"

— Az ember esze megáll és ácsorog... — morogta apa, anya pedig hozzáfűzte: — Ez az Éva néni nem olyan tanár, akiből tizenkettő egy tucat!

Ezzel kész volt az otthoni segítség. Maga találgathatta, kire is hasonlít leginkább az ő papája.

Tegnap kísértetiesen megismétlődött az eset.

— Éva néni pályázatot hirdetett. Hétfőn kell beadni. Az a címe, hogy „Mit tanultam az idős emberektől? — bökte ki vacsora közben.

— Megmondtad, hogy neked sajnos már nem élnek a nagyszüleid? — kérdezte apa, majd szokása szerint hozzátette: — Az ember esze megáll és ácsorog...

— Idd meg a teádat, ne hagyd ott! — szólt rá anya, s elgondolkozva mondta: — Tényleg nem olyan, akiből tizenkettő egy tucat! — majd elvonult mosogatni.

Krisztában forrt a méreg. Ettől nem lett okosabb. Pedig valamit ki kell találni. A többiek már emlegették, hogy mivel akarnak pályázni. Eszter a nagymamájától tanult meséket adja majd be, Colos pedig lerajzolja azt a díszes sámlit, amit nyáron a fafaragó szomszéd bácsi segítségével csinált.

Tegnap persze, még nagyobb lázba jött az osztály. Mindenki nyerni akar, mert Éva néni behozta azt a kis hímzett bekecset, amit hajdanán a nagymamájától örökölt, s kijelentette, hogy ez lesz a legjobb pályázat díja.

Kriszta éjjel is azon rágódott, hogy mit írjon, rajzoljon... Csak nézte a falat, aztán meg a paplanhuzat redőit, amelyekre vékony csíkban ezüstöt vont a hold... Hirtelen belehasított a gondolat: az a rancos néni, abban a kis faluban! Róla kellene pályázatot írni... vagy inkább... hol lehet az a fénykép, vagy a negatívja?

Felgyújtotta a lámpát, szétdúrta a fiókját.

— Valahol itt kell lennie! Apa azt mondta, hogy neki semmi szüksége egy ilyen öregasszony fizimiskájára...

Másnap suli után rohant a fotós boltba.

— Mekkorára lehetne ezt a negatívot megnagyítani?

— Valamelyik együttes, ugye? — mosolygott a bolti lány, de a cinkos nevetés lehervadt róla, amikor átnézett a fény felé tartott negatívon. — Pardon, ez biztosan a nagymamád fényképe. Elég lesz tizennyolcszor huszonnégyes nagyításban? Arra biztosan futja a zsebpénzedből...

Éva néni hétfőn beszedte a pályaműveket, s a szeme sem rebbent, amikor Kriszta — lángvörös arccal — átnyújtotta a két rajzlap közé simított fotót.

— Szerdán eldől, hogy kié lesz a bekecs! — mondta. — Most pedig lássuk a mai nyelvtan leckét...

Krisztát egész nap ugratták a többiek. Mindenáron tudni szerették volna, hogy mi van azon a fényképen, de ő makacsul összezárta a száját és csak a fejét rázta.

— Pukkadj meg! — dühöngött Colos és megrángatta a lány hosszú haját. — Az én sámlimnál úgysincs szebb!

Kedden délután Éva néni bedugta a fejét a napközi ajtaján, s látszott, hogy keres valakit.

— Elvihetném fél órára Krisztát? — kérdezte a napközis kollégától. — Tudod, a könyvtárt kell rendezni, s elkél egy kis segítség...

A könyvektől roskadozó polcok között egymással szembe penderített két széket, s az egyikre lenyomta a zavarában már alig álló Krisztát, majd maga is odatelepedett.

— Nagyon szép és érdekes az a fénykép, amit a pályázatra beadtál — kezdte. — De egy szót sem írtál hozzá, s így nem tudom, hogy kit ábrázol.

— Én sem tudok róla semmit. Még a nevét sem! — motyogta Kriszta, s érezte az egész helyzet fonákságát.

— Akkor hogy került hozzád ez a kép?

— Én csináltam. Még nyáron, amikor a Mátrában nyaraltunk — emelte rá Kriszta a tekintetét. — Tetszik tudni, apa nagyon vigyáz a fényképezőgépére, soha senkinek nem adja oda. A Mátrában is gyönyörű felvételeket csinált... Nálunk minden vendégnek kötelező végignézni apa fotóit. Erre nagyon büszke és kényes.

— Hogy történt, hogy most nyáron mégis a kezedbe adta azt a féltve őrzött csodagépet? — nevetett Éva néni.

— A véletlen műve volt — nevetett vissza Kriszta. — A gépben már csak egyetlen kocka maradt, amikor odaszaladt hozzánk egy fiú a faluból. Azt kérte, szinte könyörögve, hogy apa

GOROG JÚLIA RAJZA

csináljon egy képet a dédnagymamájáról... Már bent ültünk a kocsiban, indultunk volna vissza. Apa hirtelen azt mondta, hogy csináljam meg a fotót, csak ne állítsak a gépen semmit. Még azt is utánam kiabálta, hogy ha kell belőle annak a néninek, akkor írjam fel a címét, s majd küldünk...

— Küldtetek ?

— Nem. Nem küldtünk. Csak én őriztem meg. Tetszik tudni, az a fiú azt mondta, hogy a dédnagymamája már nem tud járni, látni sem lát, beszélni is alig tud, csak a házfalnak dőlve üldögél naphosszat. Futottunk az utcán, nem akartam, hogy apa megharagudjon, s közben megkérdeztem, hogy minek akkor ez a fénykép? Azt válaszolta, hogy a dédnagymamája már a végét járja, talán meg sem éri a tavaszt. Öt gyereke, tizenhárom unokája és négy dédunokája van, de a faluból még soha nem tette ki a lábát, ott dolgozta végig az életét...

— Még mindig nem értem, minek kellett az a kép?

— Én sem értettem. De Jóska, tetszik tudni, az a mátrai fiú elmondta, hogy a dédije nagyon egyszerű parasztasszony, írni és olvasni sem tud és soha senkitől nem kért még semmit. Előző nap azt mondta Jóskának, aki a legkedvesebb dédunokája, hogy nem szeretne nyomtalanul eltűnni erről a világról. Valamilyen formában itt akar maradni, s nemcsak a gyerekeiben, unokáiban, hanem úgy, ahogy van, amilyen ráncos és öreg most... Szeretne magából valamit itthagyni. Jóskára, meg az egész világra!

— Ezzel a fényképpel? — vette elő Éva néni a kis öregasszony ezerráncú, fekete fejkendős, fekete ruhás, szikáran összezárt szájú, a hófehérre meszelt házfal hátteréből szinte kiemelkedő arcmását.

— Igen, ezzel. Olyan makacsul mondogatta, hogy ez az egyetlen kérése, ez a vágya, hogy Jóskának hirtelen nem jutott más megoldás az eszébe. Akkor látott meg minket és apa kezében a fényképezőgépet...

— És te mit tanultál ettől a nénitől, akinek a nevét sem tudod és akinek a képét őrizgeted? — kérdezte Éva néni halkan.

— Azt, hogy minden ember szeretne valami maradandót hagyni az utókorra — vágta rá lázas sietséggel Kriszta. — Én ettől a nénitől azt tanultam, hogy mindenkinek kell valami hasznosat, értékeset csinálnia, amit nem visz magával a sírba, ami csak rá emlékeztet. Ez a fénykép csak apróság. Voltaképpen semmi. De tessék nézni, milyen szép ez a néni, még így ráncosan is. Nagyon sokat dolgozhatott, ez rajta van az arcán... Talán már nem is él szegény! De én őrzöm a fényképét. Megnyugodhatott, hogy legalább a fényképe itt maradt...

Éva néni szerdán ráadta a bekecset Krisztára.

Otthon apa — a vacsoránál — megnézte. Megcsóválta a fejét, s kijelentette:

— Furcsa tanáraid vannak. Az ember esze megáll és ácsorog...

A „TÚLVILÁG" TÖRTÉNETE (2.)

SÁMÁNOK, MÁGUSOK, VARÁZSLÓK

A „túlvilág" története természetesen ezen a világon játszódik, méghozzá szorosan összefonódva a valóságos történelemmel. Mert egyrészt ez a valóságos történelem hozta létre, másrészt a túlvilág története igen erőteljesen befolyásolta a valódi történelem alakulását.

*

Az ember viszonylag későn talált rá a „túlvilág" kapujára. Akkoriban már jó egymillió éve gyűjtögetett, vadászgatott a mindennapi betevőre, vagy éppen menekült, ha netán úgy hozta a sors, hogy valamelyik ragadozó őt szemelte ki betevő falatjának.

Ősünk — hozzávetőleg 50—100 ezer évvel ezelőtt — azonban felfigyelt valami szokatlan dologra. Nevezetesen arra, hogy a testében van valami, ami képes elhagyni őt, tehát nincs elválaszthatatlanul összenőve vele. Ezt a meglepő felfedezést egy viszonylag ártalmatlan, és egy meglehetősen ijesztő jelenség kapcsán tette. Ez a két jelenség *az álom és a halál volt.*

Nincs ezen semmi csodálkoznivaló, hiszen előfordul, hogy napjaink művelt embere sem tud mindig különbséget tenni alvás és ébrenlét, álom és valóság között. Bárkivel megtörtént már, hogy felébredés után percekig tűnődött azon, hogy vajon tényleg megtörtént-e egy bizonyos esemény vagy csak álmodta az egészet? Most képzeljük el távoli ősünk megdöbbenését, midőn azt tapasztalja, hogy az álmában hősiesen elejtett fenevad nincs sehol, ő viszont ugyanott hever, ahol álomra hajtotta a fejét. Mi másra gondolhatott, mint arra, hogy mialatt ő aludt, testének egy része *valahol máshol* csakugyan átélte a vadászatot?

A többieknek viszont az üthetett szöget a fejébe, hogy az alvó ember mennyire hasonlít az elejtett zsákmány mozdulatlan, élettelen teteméhez. Ám hamarosan észrevették a szembeszökő különbségeket is. Az alvó ember ugyebár lélegzik, és nem ömlik patakokban a vére, mint a megölt állatoknak. Ahhoz tehát, hogy az alvó emberből halott ember legyen, *valaminek el kell távoznia a testéből.*

Például a levegőnek vagy a vérnek. Nem véletlen, hogy kezdetben éppen ezt a két *anyagi jelenséget* azonosították a lélekkel, vagyis azzal a titokzatos és különös létezővel, amely *hatalmasabb az embernél, a testnél.*

Hogy a lélek természetfölötti, misztikus tulajdonságokkal történő felruházása csak jóval később történt meg, arra bizonyíték, hogy azt még nagyon sokáig anyagi képződménynek hitték. Demokritosz, az első atomelmélet megalkotója még az ókorban is azt tanította, hogy a lélek is atomokból áll, persze finomabbakból, mint a közönséges testek. A grönlandi eszkimók hite szerint a hájas embereknek kövér a lelkük, míg a cingároknak a lelkük kis cingár ...

Az álomképekben azonban még ennél is meghökkentőbb képek jelentek meg időről időre. Az ember találkozhatott például régen elhunyt ismerőseivel is. Az ilyen élmények hatására teljesen kézenfekvő volt a következtetés, hogy a halott ismerős ezek szerint nem halt meg

egészen, *a lelke valahol biztosan tovább él.*

Hogy ezek a hiedelmek az ember történetében viszonylag nem régi keletűek, azt a régészet meggyőzően bizonyítja. A korai őskőkorból, a neandervölgyi típusú ember előtti időkből egyetlen olyan lelet sem került elő, amelyből arra lehetne következtetni, hogy az akkor élt emberek eltemették volna halottaikat, amelyek tudatos temetkezési szokásokra utalnának. Ezek a szokások csak a *lélek- és túlvilághit* kialakulásával terjedtek el. Vagyis annak a hitnek a meggyökeresedésével, hogy az élet a halál után *nem ér véget.*

Ezért helyeztek egyre többször a halottak mellé szerszámokat, ételeket, különböző díszeket, az elhunyt rangját jelző eszközöket — nehogy véletlenül egyszerű földi halandónak higgyék a túlvilágon! —, fegyvereket stb.

Persze, ha létezik valamiféle túlvilág, ha az elhunytak valahol, valamilyen módon mégis csak tovább élnek, akkor ezekkel illik — sőt, szükséges! — valahogy felvenni és tartani a *kapcsolatot.* Szükséges egyrészt az ártó, gonosz szellemek elűzése miatt, másrészt a jó szellemek segítőkészségének megnyerése céljából.

Ennek a kapcsolatnak a megteremtése a *sámán vagy a varázsló* „munkaköri kötelessége" lett. A sámánizmus napjainkban is megtalálható Észak-Szibéria népeinél, Ausztrália és Afrika őslakóinak életében, de fontos szerep jutott ennek az érdekes „szakmának" az ősi magyar hitvilágban is.

A valóságos és a „túlvilág" közötti kapcsolat megteremtése, a jó és a rossz szellemekkel a megfelelő viszony kialakítása rendszerint lüktető dobpergés, és egyre szédültebb iramú tánc közben történt. Ennek keretében mutatta be különleges hatalmát, gyógyító és szelleműző, vagy éppen másokat megrontó képességét a sámán. Ez a tevékenység tehát egyrészt felvonultatta a *mágia elemeit* és szertartásait, másrészt tartalmazta a *közösség tudatos befolyásolását is:*

*

A szellemekbe és a túlvilág létezésébe vetett hitnek mindazonáltal volt egy meglehetősen pozitív hatása is. Ebből keletkezett ugyanis az ősök szellemének tisztelete, a törzs, a közösség hagyományainak kultikus tisztelete.

Igaz, mindez azzal is járt, hogy nagyon sok elavult, megrögzött szokást kellett az utódoknak babonás tisztelettel átvenniük. De mégis, ez a hagyományrendszer — a misztikus külsőségek lehántása után — nem kevesebbet jelentett az ősi közösségek számára, mint az elődök által felhalmozott tapasztalat és tudás, a természettel történő mind hatékonyabb és eredményesebb szembeszállás képességének továbbadását, *átörökítését.*

(Folytatjuk.)

Cser Gábor

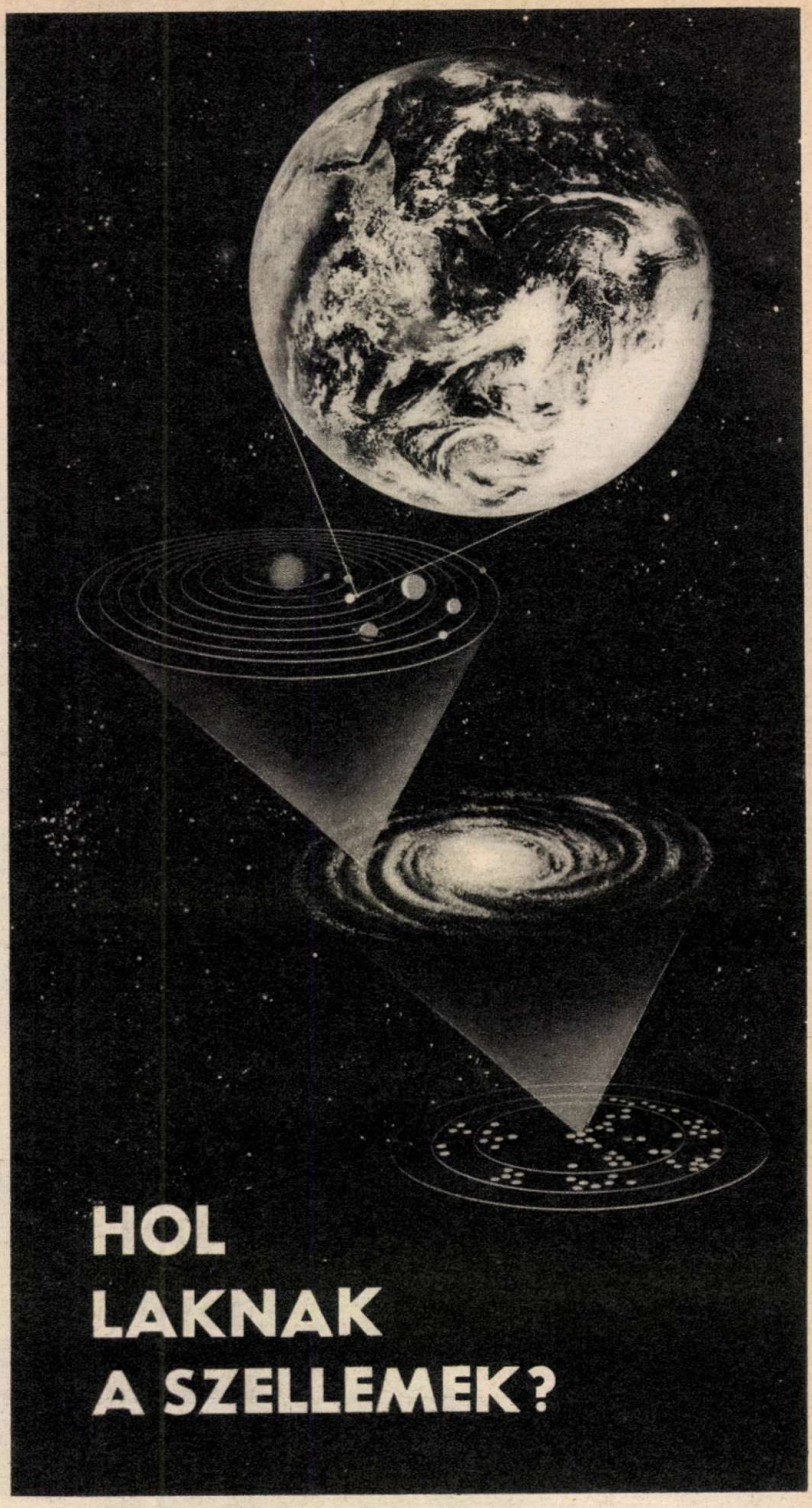

HOL LAKNAK A SZELLEMEK?

A helyzet az, hogy egyre nehezebb lesz helyet találni a túlvilág számára. A tudomány segítségével ma már meglehetősen messzire látunk, és — sehol semmi. Néhány száz év alatt kiderült, hogy a Föld csak parányi része a Naprendszernek, a Naprendszer parányi pont a körülbelül 150 milliárd csillagot magába foglaló Tejútrendszernek, és Tejútrendszerünk is csupán egyike az eddig megismert több milliárd galaxisnak.

Az ember látóhatára napjainkban mintegy tízmilliárd fényév. Olyan távolság ez, amelyet egész egyszerűen el sem lehet képzelni. Ekkora út megtételéhez még a másodpercenként háromszázezer kilométert befutó fénynek is tízmilliárd évre van szüksége. Vagyis látóhatárunk peremétől akkor indult az általunk most észlelt csillagok fénye, amikor a Naprendszer még nem is létezett.

Ám a szellemek honának se híre, se hamva . . .

–R –R

90 ÉVE

MADÁRLESEN

Mit gondoltok: mivel kezdődik egy intézet története?

Sokan bizonyára azt mondják: természetesen az alapkő letételével. Mások meg egy kicsit távolabb mennek az időben: ők úgy vélik, az alapítás gondolatának megszületésével.

Mindkét vélekedésnek igazsága van, magam mégis egy születési dátumhoz kötném a Madártani Intézet történetének indulását. S kezdeném a dolgot 1835. június 26. napjával, amikor is a breznóbányai kincstári orvos, Herrmann Károly immár ötödik gyermekét jegyezhette be imakönyvének végére. Ludmilla, Henriette, Emma és Franciska után a fiút: Károly Ottót. Túl szép lenne, ha azt mondhatnánk, hogy már a pólyában felismerhető volt a leendő természettudós.

Apja műkedvelő ornitológus (madártudós) volt, levelezésben állt a kor kiváló szakembereivel, s amikor a család Alsóhámorra költözött, apja és fia együtt indultak a Bükkbe gyűjtőutakra, a madárvilág felfedezésére.

„Gyermekéveim legszebb emlékei a bükk-erdőből mosolyognak felém. Hányszor osontam ki a házból, bemélyedtem a bükkösbe, az egyetlen templomba, amelyben igazán szívem és eszem szerint áhítatos tudok lenni."

Így emlékezik gyermekkorára Herman Ottó (németes hangzású nevét később hazafias lelkesedésből írja így), aki apjától korán megtanulja a madártömést, a tojások szakszerű konzerválását, gyűjteménybe helyezését; a pontos megfigyelést, az aprólékos, rendszerező munkát, a gondos adatgyűjtést, s a megfigyelések részletes feljegyzését.

Iskoláit szülővárosában és Miskolcon járta, 15 évesen azonban abbahagyta hivatalos tanulmányait, s saját akaraterejéből, tanulnivágyásából sajátította el mindazt a tudást, amely kora egyik legnagyobb tudósává, nagy magyar polihisztorainkegyikévé tette. Lakatosmesterként, majd fényképészként dolgozott, de a bécsi politechnikum előkészítőjére járva is ideje nagy részét a természetrajzi múzeumban töltötte. Sokirányú munkássága során föltérképezte a pókok világát, halakkal és halászattal foglalkozott, néprajzi kutatásokat végzett és ismeretterjesztő műveket írt. Mégis: ha el-elkalandozott is, újra és újra visszatért igazi világához: a madártanhoz.

A kolozsvári múzeum munkatársaként kezdte munkáját: volt mit pótolnia! Herman Ottó fellépéséig a magyar madártan rendkívül elmaradott volt, így munkáját folytatva írta le hazánk madárvilágát. Művéhez személyesen gyűjtötte az anyagot, 1890. elején hóban-fagyban figyelte három hónapon át a madarak vonulását. Tótszentpálon egy fa tetején vert tanyát, a parasztok garabonciás diáknak nézték. Mikszáth Kálmán karcolatában így írja le alakját:

„Szereti a furcsa öltözeteket az efféle kirándulásokhoz. Van azon ilyenkor mindenféle. Fején angolos parafa kalap, a lábain egészen derékig érő csizmák, felső testét kurta ködmön fedi, a vállára akasztva ott lóg a kobak, egy tarisznya pogácsával..."

A madárvonulás kutatása már a közös nemzetközi munka része. A megélénkülő madártani tevékenység első nagy eseménye az ornitológusok, első, bécsi kongresszusa. A másodikat a magyar főváros rendezte 1891-ben. A rendezvény sikerén felbuzdulva alapítják meg 1893-ban a Magyar Ornitológiai Központot, szerény keretek között, két kis szobácskában működve.

Kilencvenedik évébe lépve ma is két kis szobácskában működik a Madártani Intézet. Igaz, az a több ezer önkéntes segítő, aki megfigyeléseivel részt vesz az intézet munkájában, sokkal több szobában sem férne el. S nincs is ehhez a munkához szobára szükség: megfigyeléseiket a kutatók, mint tette egykoron az intézet alapítója, a régi módon, sokszor a fa tetején ülve végzik...

Az intézet munkája — mint azt dr. Bankovics Attila igazgató elmondta —, máig nem változott. Figyelik a madarak vonulását; vizsgálják a madarak gazdasági szerepét és ellátják madaraink védelmét. A 9000 tagú Madárvédelmi Egyesületben sok gyerek is dolgozik. Ők azok, akik — mint Herman Ottó — gyerekfejjel tanulják meg a madárvilág titkait, ismerik meg a körülöttünk lévő természetet, s tanulják a madárvédelem hermani alapelvét:

„Hasznos vagy káros madár a természetben nincs. Mert a természetben csak szükséges van."

M. Á.

MADÁRETETŐ TIPUSOK

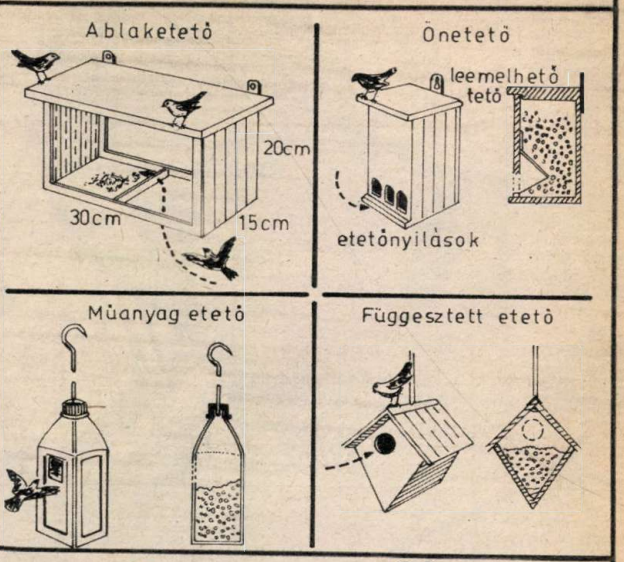

Etessük őket!

Télen kell a legtöbbet tennünk itt maradt énekesmadarainkért. Nemcsak a madarászoknak, ornitológusoknak kell tudni, hanem mindenkinek, hiszen közvetve vagy közvetlenül mindenkit érint rovarevő énekesmadaraink tavaszi és nyári haszontétele.

Télen táplálékhiány miatt – a rovarok megfogyatkoznak, elbújnak – egyre több pusztul el belőlük, s ez nagy kárára van a gazdálkodó embernek. Herman Ottó szerint egy kékcinke család évente 24 millió rovart fogyaszt el! Tehát ha kertünk e hasznos munkásai bajba jutnak, okvetlen segítenünk kell rajtuk. Ez a segítség a rendszeres madáretetés.

Bizony gyakran még márciusban is etetni kell a madarakat, mert a nagy éjszakai lehűlések a félig telt gyomrú madarakat alaposan legyengítik. Néhány madáretető rajzát az ábrán láthatjátok, elkészítésük egyszerű. Sok mindent fel lehet használni e célra a műanyag flakonoktól a lopótökig. Most már csak az a kérdés: mivel etessünk? A cinkéknek kedvenc csemegéjük a férges dió, napraforgómag, tök- és dinnyemag. Kenyeret soha ne adjunk, mert az halálos bélsavanyodást okoz. Alkalomadtán macskamentes helyre nyers húst és szalonnabőrt is kihelyezhetünk. Készíthetünk madárkalácsot is, faggyúba olvasztott ocsúból és napraforgómagból. Szélvédett helyre ocsút és lisztes magvakat is szórhatunk a pintyek és sármányok nagy örömére. A harkályoknak farepedésekbe szorított mandulákkal kedveskedhetünk. A legyengült feketerigókat, vörösbegyeket főtt sárgarépával, félbevágott, tövisre tűzött almával javíthajuk fel. Még egy jó tanács: csak a rendszeres etetésnek van értelme, mert ha abbahagyjuk az etetést, a már odaszokott madarak elpusztulnak. Meglátjátok, sok szép élményetek fűződik majd a madáretetéshez, amely színesebbé, szebbé teszi a téli napokat.

Ilyés Zoltán

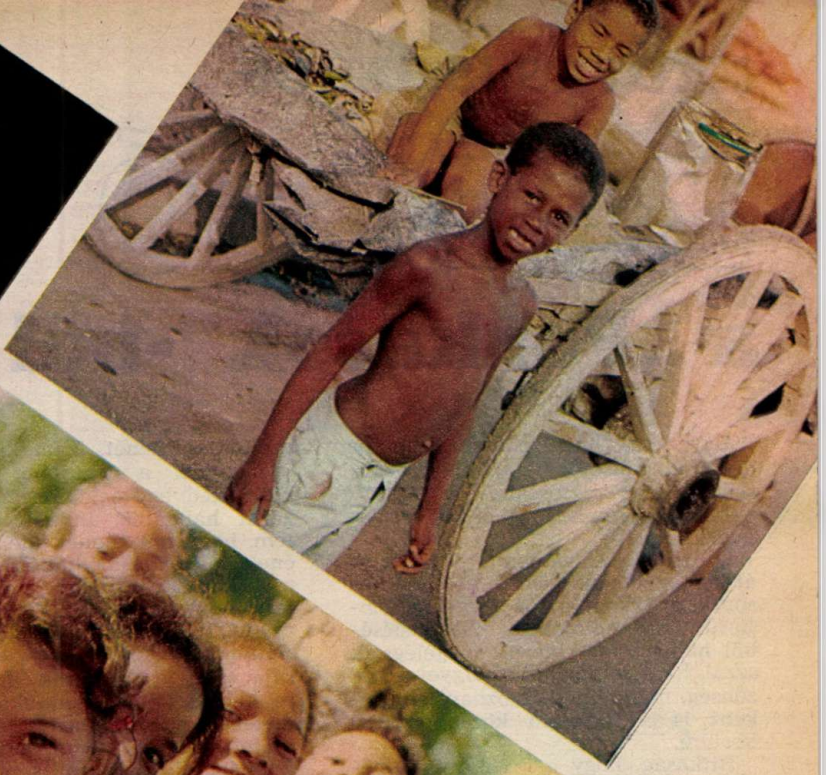

NGA

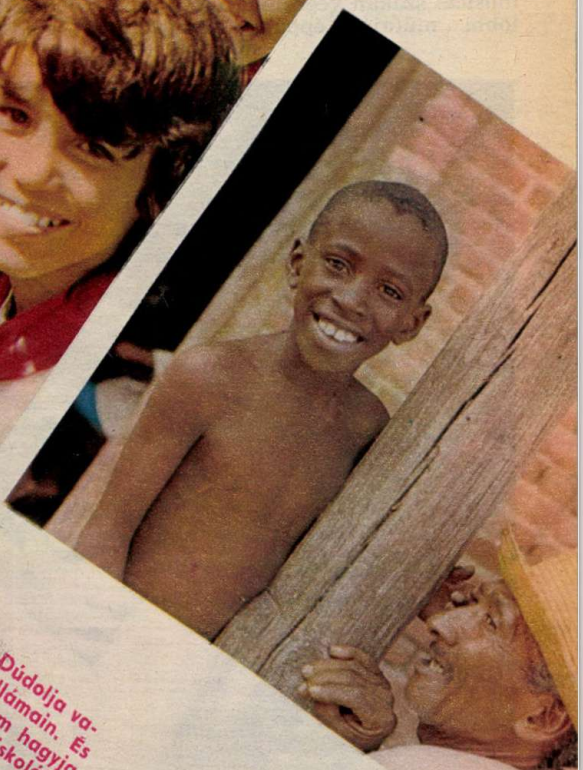

Kubában rendületlenül hallod a konga dallamát. Dúdolja valaki, vagy kisztürödik valamelyik házból a rádió hullámain. És ha már kisztürödik, mozdulni kell rá ösztönösen is. Nem hagyja ki a táncképeseket a piacra siető nagymama, az iskolába igyekvő gyerekcsapat, a pultnál álló kereskedő, a tengerre induló halász... Ritmus és tánc van a vérükben.

Hát még ha ünnepelnek szólal meg a konga! Amikor a zene ütemére felfokozódnak bennük az öröm-érzések!

Januárban is ünnepük van. Huszonöt évvel ezelőtt győzött népforradalom Fidel Castro vezetésével. A nyugati félt... Amerika szomszédságában egy ország szocializmust é...

KEDVES ISMERŐS

RÓMEÓ

a „Farkasok”-ból

Ugyancsak meglepődtem, amikor a szolid külsejű fiatalember bekö-szönt a szerkesztőségbe:

— Szervusztok, Szolnoki Tibor vagyok.

Ő lenne az, valóban? — villant át az agyamon, hiszen nem is hasonlít a Sztárcsinálók fergeteges sikerű főszereplőjéhez. Viselkedéséből hamarosan kiderül: megelégszik azzal, ha a színpadon rá figyel a közönség, nem akar hétköznapi emberként is a figyelem középpontjába kerülni.

Ritkaság, hogy a kritika és a nézők véleménye így megegyezzen, mint Szolnoki Tibor esetében. Nemcsak a lapok írták meg — Néró szerepében nyújtott alakítása után —, hogy új musical-sztár született, de a színházból kifelé jövet gimnazista fiatalok is így áradoztak: „Szolnoki? Zseniális! Ahogy táncol, ahogy énekel és ahogy játszik! Igazi rocksztár!”

— Színházunk vezető színésze lettem ugyan, de nem érzem magam sztárnak — mondta. — Rock-sztárnak pedig végképp nem. A Színház- és Filmművészeti Főiskola operett-musical szakán végeztem, így a zene többi műfaját éppúgy kedvelem, mint a popzenét. Nem követem figyelemmel a legújabb számokat, nincs kedvenc együttesem, ha beatzenét hallgatok, inkább azt figyelem, hogy mit tudnék alkalmazni az énekes előadásmódjából, énektechnikájából. Ugyanúgy próbálok lesni dolgokat a Pink Floyd-tól, mint az LGT együttestől. Példaként áll előttem Stevie Wonder énekkultúrája. Persze, nemcsak az éneklésre kell figyelnem: munkám természetéből adódik, hogy többfelé is nyitottnak kell lenni, eljárok más színházi előadásokra is.

Színházteremtés

Néhány évvel ezelőtt hallottunk először az Evita című rockopera dallamáról. Hamarosan megtudtuk, valami olyan készül itt, ami még nem volt. Tizennégy színházból jöttek vállalkozó kedvű színészek, hogy megpróbáljanak egy igényes zenés színházat létrehozni, olyat, ami túlárad a rockkoncertek hangulatán és igazi színházi élményt ad. Úttörő vállalkozás volt. Miklós Tibor és Várkonyi Mátyás fejéből pattant ki az ötlet, maguk köré gyűjtöttek egy sereg énekelni-táncolni egyaránt tudó lelkes színészt, amatőr szereplőt és színpadra állították Weber—Rice alkotását, az Evitát. Ez volt a Rock Színház történetének hőskora, mikor még amatőr vállalkozásként működött az egész: színészek jöttek, s játszottak színházteremtő lázban, a szezon végén azonban ki-ki visszatért az „anyaszínházába”, annak reményében, hogy jövőre újra találkoznak. A következő nyáron már önálló zenés produkcióval jelentkeztek, a Sztárcsinálók című magyar rock-operával arattak nagy sikert, estéről estére bizonyítva, hogy igenis szükség van egy ilyen jellegű színházra. 1982-ben végül a KISZ KB égisze alatt megalakult a Rock Színház önálló és állandó társulata.

— Úgy tudom, kezdettől fogva részt vettél a társulat munkájában. Hogyan kerültél kapcsolatba velük?

— Még főiskolás voltam, amikor Miklós Tibor megnézett az egyik vizsgaelőadásunkon és bevett a csapatba. Az évad folyamán Győrben játszottam, nyaranta pedig részt vettem én is az új színház munkájában.

Szereplőváltozás kapcsán fontos szerephez jutottam az Evitában, s így alkalmam nyílt a bizonyításra. 1981-ben a Miklós—Várkonyi duó már nekem írta a főszerepet a Sztárcsinálókban, s a West Side Story főszerepét is én játszom.

Helsinki, London

— Szép sikerrel mutatkozott be a Rock Színház fiatal társulata itthon és külföldön is.

— Igen, Finnországban a Mainos tévétársaság pályázatára jelentkeztünk a Farkasok című rock-fantáziával — ami a Rómeó és Júlia modern változata —, és elnyertük vele a fődíjat, én pedig megkaptam a legjobb férfialakítás díját is. Jártunk tanulmányúton Londonban, ahol számos zenés-színházi produkciót néztünk meg, majd egy szakmai közönség előtt mi is bemutatkoztunk. A külföldi munkáink közé tartozik még a Sztárcsinálók megfilmesítése NSZK—magyar koprodukcióban. Úgy érezzük, mindez annak elismerése, hogy nem csináljuk roszszul.

— A tánc, az éneklés komoly fizikai igénybevételt jelent. Hogyan fejleszted állóképességedet?

— Valóban. Egy musicalben nem szabad lihegni ének és tánc közben, olyan lazán, könnyedén kell eljátszani szerepeinket, hogy a néző ne vegye észre, mekkora erőfeszítést igényel egy-egy előadás. Állóképességünket balett-tréningen és énekpróbákon fokozzuk. Külön sportolásra nem marad időnk, persze, nincs is rá szükség.

— Elégedett vagy?

— Tökéletesen.

Ez érthető, hiszen a Rock Színházon kívül is sokat foglalkoztatják.

Kívánjuk, hogy tehetségét, szerénységét továbbra is pártolja a jó szerencse.

V. Sólyom Erzsébet

Fotó: Wagner Margit

PAJTÁS

SZOLNOKI TIBOR

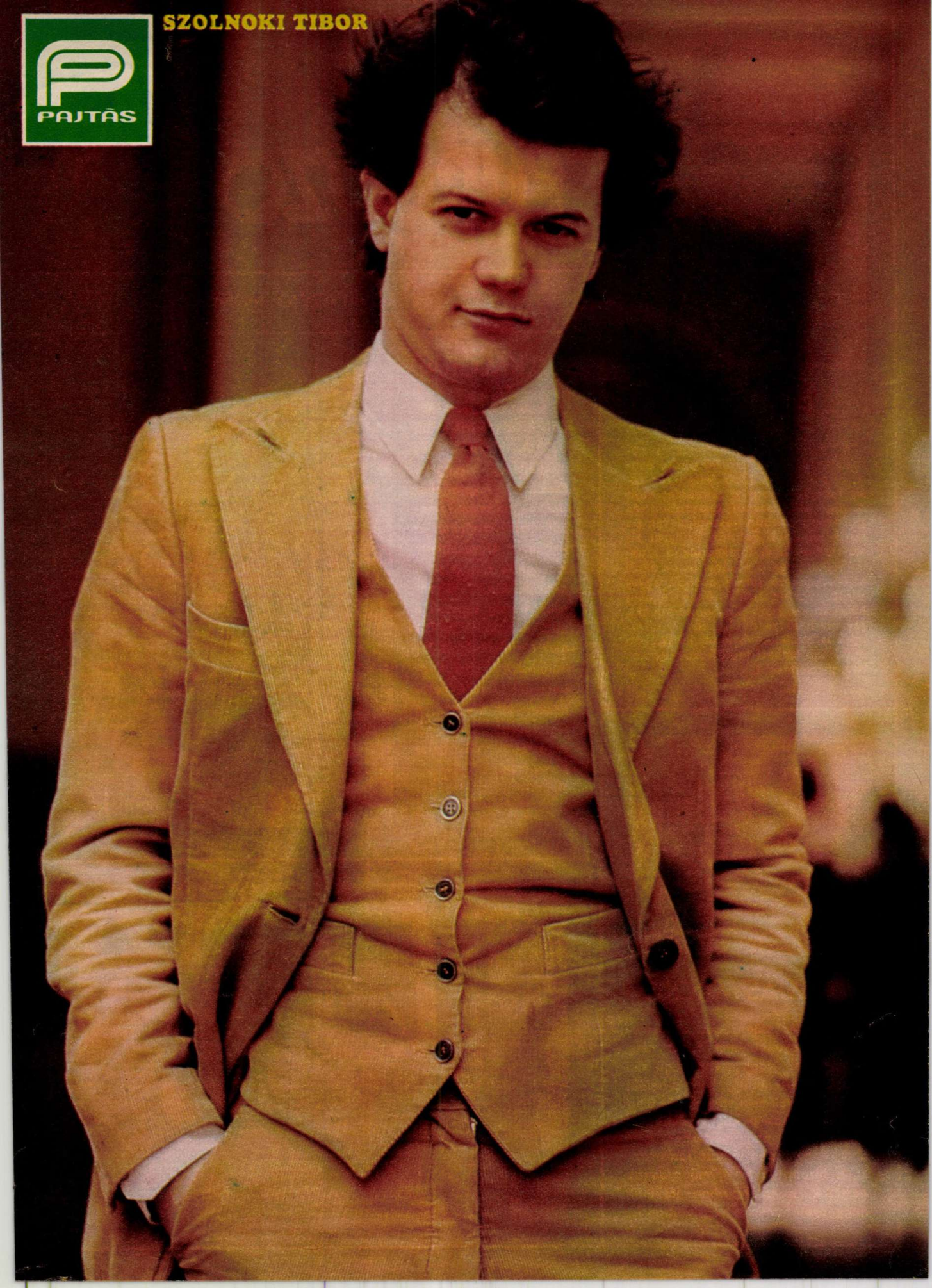

FÜRKÉSZŐ

ROVATVEZETŐ: MONTSKÓ ÉVA

FELFEDEZÉS

A biotechnológia korának is nevezhetnénk a XX. század utolsó éveit, hiszen egyre több felfedezés teszi lehetővé, hogy a természet erőit a régi eljárásoknál okosabban és gazdaságosabban használjuk fel. Az egyik legújabb kutatási irányzat kísérleteiben arra törekednek a szakemberek, hogy a növényi és az állati sejtek kedvező tulajdonságait egyesítsék, azaz növényi és állati sejteket olvasszanak össze (fuzionáltassanak). Így elérhető például, hogy a növények is termeljenek állati fehérjéket, amely az emberi táplálkozás számára egészségesebb.

SZOMJAS MACKÓ

Különleges műanyagot kísérleteztek ki a nyugatnémet Bayer cég szakemberei. Nagy mennyiségű vizet képes felvenni úgy, hogy a belőle készült tárgyak nem változtatják meg alakjukat, csak a nagyságukat. Ezt azonban igen nagy mértékben, mint ahogyan a képen látható játékmackó is bizonyítja. Az új műanyagnak nemcsak a játékiparban jósolnak nagy jövőt, hanem a vegyiparban is.

20 KM/ÓRA

Madár, mégsem repül, hanem úszik – mi az? A találás kérdés megfejtése: pingvin. Ezek a fekete-fehér frakkos madarak remekül érzik magukat a vízben. Ügyesebben mozognak ott, mint a szárazföldön. Tizennyolc percig képesek a víz alatt maradni és 250 méter mélységig is lehatolhatnak. Úszási sebességük tartós haladáskor 20 km/óra, a legnagyobb merülési sebességük 120 méter percenként.

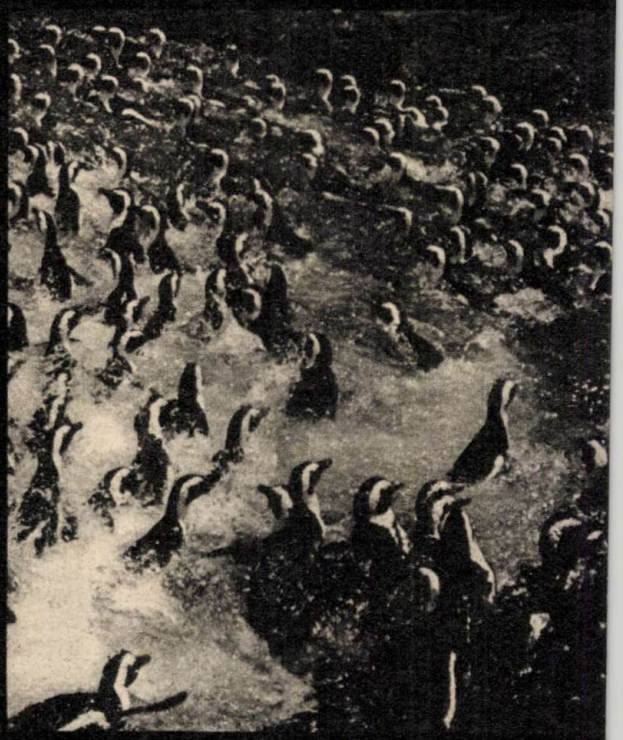

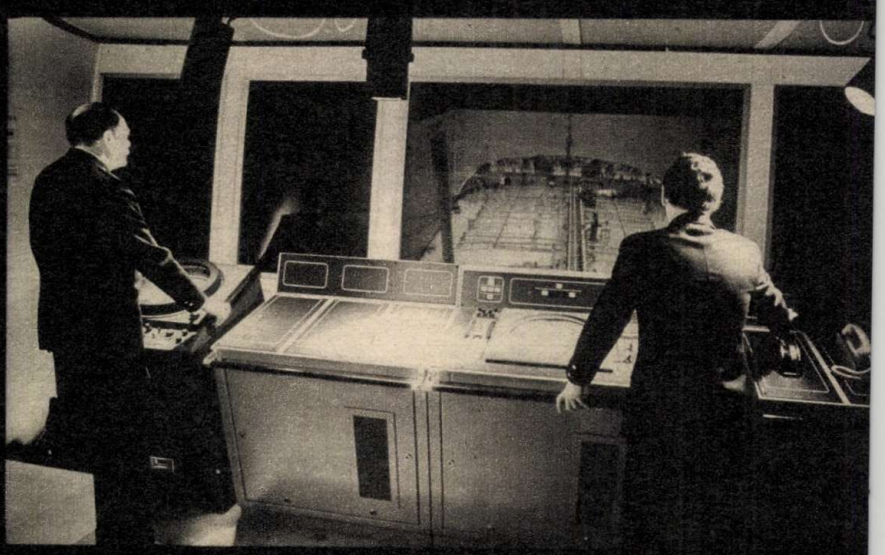

ÚJ BICAJ

Mókás ötletnek tűnik ez a formatervezett angol kerékpár. Tervezői állítják, sokkal kényelmesebb, gyorsabb és biztonságosabb a hagyományos elrendezésűnél. Ilyen testhelyzetben gazdaságosabban dolgozhatnak a pedál tekerése közben a lábizmok, és jobban működhet a tűdő is összegörnyedés nélkül.

A tervezők szerint nem kell újra megtanulni a biciklizés technikáját az újfajta kerékpáron. Néhány próba után már nyugodtan száguldozhat rajta használója.

UTAZÓKNAK

Hong-Kongból származik ez az apró, ámde felettébb ügyes játéklap. Az alig két tenyérnyi műanyag tok tucatnyi társasjáték alaplapját őrzi, s a különböző játékok lapjait csavarással lehet továbbítani. A bábuk és a lapok mágnesezettek. Elsősorban utazás közbeni időtöltésre ajánlják tervezői a sokoldalú játékdobozt.

LEHŰLÜNK?

Újabb jégkorszak közeleg? Egy belga tudós vizsgálatai szerint fokozatos lehűlés várható bolygónkon. Más számítások viszont légkörünk felmelegedését jósolják. Az utóbbi évtizedekben ugyanis jelentősen megnövekedett a széndioxid-tartalom a levegőben, s ez az üvegházhatás fokozódásához vezethet. Hogy mely jövendölésnek lesz igaza, azt csak a következő évtizedek vagy évszázadok bizonyíthatják be.

HALLÓ!

Mindentudó telefon! Az emberiség egyik legvitathatóbb alkotásának nevezik Bell találmányát. Áldott akkor, ha megszünteti a távolságokat, legyőzi az időt, gond és fáradság nélkül elintézhető segítségével számos ügyünk-bajunk. Átkozott viszont akkor, ha beázik, ha nem kapunk vonalat, vagy ha állandóan foglaltat jelez.

A világ telefonállománya jelenleg gyorsabb ütemben szaporodik, mint az emberiség. Átlagosan minden kilencedik emberre jut egy telefon.

OKTATÓGÉP

A La Manche csatornát, a dán fjordokat, a Boszporuszt és más nagy forgalmú tengeri útvonalak egész sorát „bejárhatják" a szovjet tengeri kereskedelmi flotta hajóskapitányai anélkül, hogy kimozdulnának a leningrádi kikötő-övezetből. A tengerészeti minisztérium oktatási központjában számítógép szimulálja számukra a kérdéses útvonalakon rájuk váró valós navigációs helyzeteket, eléjük vetítve a haladó hajó környezetének pontos képét, jellegzetes forgalmát, világítótornyainak és bójáinak fényeit. Az oktatás keretében „rendkívüli események" – imitált veszélyes helyzetek – közepette is meg kell tanulniuk helytállni (és beosztottaikkal pontosan együttműködni) a hajóstiszteknek.

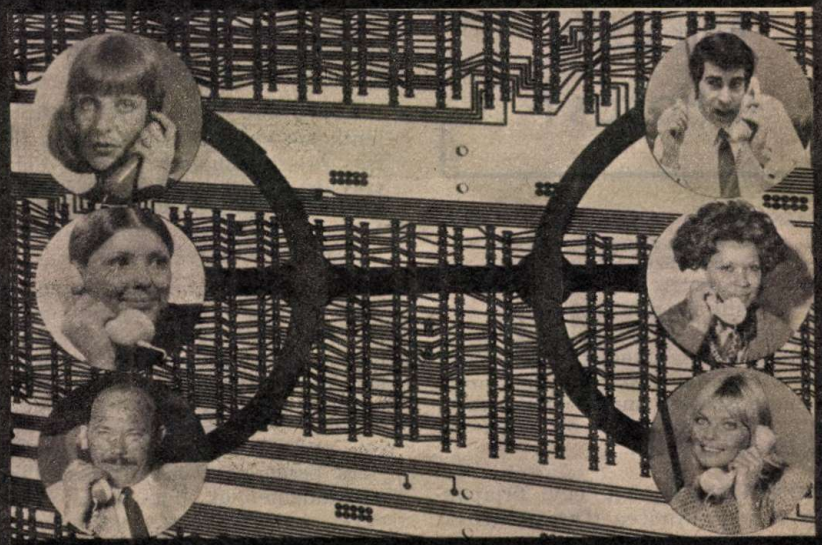

Tudósítóink jelentik

BÁBOSOK

„Csoportunk, a Tiszavirág bábegyüttes még 1972-ben alakult meg. Mi, a jelenlegi tagok, elődeink útján haladunk, legszívesebben népmeséket dolgozunk fel. Rendszeresen szerepelünk a közeli óvodában és részt veszünk a megyei bábjátékos rendezvényeken, versenyeken is."

Kiss Anikó, Balsa, Ságvári Endre Úttörőcsapat

A KISDOBOSOK MŰSORA

„Csapatunkban már hagyománnyá vált, hogy a téli szünet előtt egy kis fenyőünnepséget rendezünk. Most a kisdobosok állítottak össze hangulatos műsort a felsősök számára, énekeltek, szavaltak, mókáztak. Különben a saját maguk által készített papírcsillagokat, s egyéb kedves figurákat aggatták a fenyő ágaira. Ezek a díszek persze sokkal szebbnek tűntek — legalábbis nekünk — mint a gyárilag előállítottak."

Perlényi Krisztina, Iharosberény, Csurgói u. 26. 8725

A VÁLLALÁS

„Beneveztünk a Vár a természet elnevezésű turisztikai játékba. Szabad szombatokon az időjárástól függően nagy túrákon veszünk részt s tavaszra még néhány kerékpár-kirándulást is betervezünk. Őrsünknek, a Makk Marcinak azonban van egy másik vállalása is. Megfogadtuk, hogy segíteni fogjuk a rászoruló idős embereket. Már meg is látogattuk Jucika nénit, kitakarítottunk nála, majd segítettünk a ház körüli munkában. Remélem őrsünk a tanulmányi versenyben is megállja majd a helyét."

Scheitzner Beáta, Makó, Kun Béla Általános Iskola

Heti ajánlat

Gondolom, az olyan együttesekről mint például a Scampoló, vagy a Dogs, a Meteor, az Olimpia, alig hallottatok valamit. Talán a szüleitek mesélhettek róluk s még más, akkor, a hatvanas évek elején alakult zenekarokról, hiszen az ő fiatalságuk éveiben születtek meg.

A magyar rock-zene e kezdeti korszakáról s az utána következő évekről tudósít Sebők János „MAGYA-ROCK I. 1958–1973" című, nemrég megjelent könyve. Ahogy forgatom a kötet lapjait, régi, már emlékké vált képek, arcok köszönnek vissza rám, olyanok, akik azóta nemzetközileg elismert zenészek lettek, de olyanok is, akik más pályát választottak időközben. Lapozok tovább, telnek az évek, egyre komolyabbak, költségesebbek a felszerelések, egyre többen követelnek maguknak helyet a rivalda fényében, egyszóval sűrűsödni kezd a „dzsungel". Fotók, történetek, elemzések segítenek közben, hogy kövessem a műfaj bonyolult útvesztőit, megismerjem a rock meghonosodásának krónikáját, a sajátos, csak a mi zenénkre jellemző ízekkel együtt.

(A kötet a Zeneműkiadó gondozásában jelent meg.)

Fenyőünnep Kecskeméten

Négyszáz kisdobos és úttörő érkezett a hírös városba a téli szünet első napján, hogy együtt játsszanak, hallgassanak mesét, készítsenek mézeskalácsot, fűzzenek gyöngyöt, nézzék meg a Garabonciás Stúdió tagjainak betlehemes játékát, menjenek színházba.

A nagyszerű eseményre jól tanuló, közösségi munkában részt vevő gyerekeket hívtak meg a megye valamennyi úttörőcsapatából. A délelőtt játékkal telt el, délben pedig a fenyőfa alá telepedve nézhették végig a meghívottak a színjátszó csoport programját. Később átvonultak a gyerekek az Erdei Ferenc Művelődési Központból a Katona József Színházba, ahol a Csalóka Péter című mesejátékot mutatta be a kecskeméti társulat.

Selmeczi Katalin

Mit üzen a Pajtás?

SZÍNÉSZEK, ÉNEKESEK képeit kéri szerkesztőségünktől Patkós Adrienn (Gyula, Szt. István u. 11. — 5700). Kérésedet sajnos, nem tudjuk teljesíteni, nincsenek meg nekünk azok a képek, amelyekről a leveledben említést teszel. Csak olyan fotókat küldhetnénk, amilyenek már lapunk hasábjain megjelentek, ezek pedig, ahogy írod, már ott lapulnak a gyűjteményedben.

KÖNYVET rendelt egy űrlapon Gerstenbrein Andrea (Dunaharaszti, Kunffy u. 34. — 2330), de nem kapta meg a kért köteteket. Nem tudja, hogy gondjával kihez forduljon, kinél reklamálhatna. Írj levelet a Móricz Zsigmond könyvesboltba, érdeklődj náluk, hiszen az űrlapot is ide kellett beküldened.

KATONAI KOLLÉGIUMBA jelentkezik majd Horváth Zoltán (Kutas, Felszabadulás u. 1/b. — 7541), csak az a gondja, hogy a tatai iskola kissé messze van lakóhelyétől. Sajnos, Kutashoz nincs közelebb kollégium, mint a tatai.

FELHÍVÁST szeretne lapunk hasábjain közzétenni Illin Ildikó (Mező Imre Úttörőcsapat, Szederkény). Kérésednek, sajnos, nem tudunk eleget tenni, szerkesztőségünkbe annyi hasonló felhívás érkezik, ha mindegyiket meg akarnánk jelentetni, egy teljes lapszámot is megtöltene. Arra pedig nem vállalkozunk, hogy a küldemények tömegéből egyet-egyet közzétegyünk, hiszen akkor azok az úttörőcsapatok, amelyek kimaradtak, megsértődnének.

A BUDAPESTEN MEGRENDEZETT TORNÁSZ VB nagyon tetszett Szmetana Rózsának (Dabas, Szamuely u. 26. — 2361) is, annyira, hogy ő is szeretne belekóstolni ebbe a sportágba. Sok örömöt találhatsz ebben a sportágban, érdeklődd meg levélben a megyei sporthivataltól, hogy hol van a lakóhelyedhez legközelebb eső szakosztály.

OROSZBÓL egy kicsit gyengébbek az osztályzatai Varga Erikának (Tiszakécske, Petőfi u. 19. — 6060) és aggódik, hogy így elveszíti sikeres felvételijének az esélyeit. Ő ugyanis kereskedelmi szakközépiskolába szeretne jelentkezni. A két választás közül, hogy keress-e inkább más iskolát vagy szorgalmas munkával javítsd ki az orosz osztályzatodat, mi inkább az utóbbit javasoljuk. Bár tudjuk, hogy ez nem olyan kényelmes, mint egy elhatározás megváltoztatása . . .

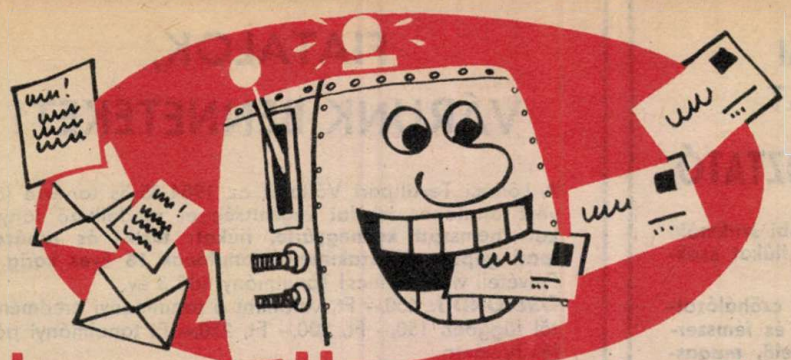

levélbontó

Leveleznénk! Válaszolj!

ÖTÖDIKESEK VAGYUNK: ANDRÁSKA KRISZTIÁN, Budapest, Menyecske u. 12. — 1112 (szereti az állatokat, bélyegeket, filmplakátot gyűjt); VINCZE ERNA, Dunaújváros, Vasmű út 51. — 2400; FISCHER TÜNDE, Márok, Kossuth u. 35/a. — 7774; KARÁCSONY TÜNDE, Bezenye, Táncsics út 27. — 9223 (szeret sportolni).

HATODIKOSOK ÍRJANAK: BARTHA ISTVÁN, Nyíregyháza, Bartók B. u. 6. — 4400 (szereti a matematikát, sakkozik, természetjáró); FARKAS ILDIKÓ, Kistokaj, Rákóczi út 9. — 3553; ENZSÖL ANDREA, Sopron, Cseresznye sor 27. — 9400 (szalvétát, rágópapírt gyűjt); KOVÁCS KRISZTINA, Zalaszentgrót, Lenin úti lkt. 3. ép. — 8790 (kártyanaptárt, képeslapot, matricát gyűjt); BENDE ANIKÓ, Kéleshalom, Jókai u. 1. — 6444 (szeret sportolni, matricát, szalvétát gyűjt); MACZÁK ÉVA, Békéscsaba, Reményi u. 11. — 5600 (rágópapírt, matricát cserél); MAKAI EDIT, Berhida,Kállai É. út 26. — 8181.

HETEDIKESEK VÁLASZOLJANAK: MÁTHÉ ÉVA, Vargyas, Dimén u. 290. Kovászna megye, 4026 Románia; HORVÁTH LÁSZLÓ, Bősárkány, Szamuely u. 23. — 9167 (hajómodellező levelezőtársat keres); LOVAS MÁRIA, Csongrád, Münnich F. u. 13. — 6640; SZEGI MARGIT, Csongrád, Kazinczy u. 4. — 6640, MÁRIÁN TÜNDE, Kárpátalja, Nagyszőlősi járás, 295531 Tiszaújhely, Lenin út 75. Szovjetunió (sportol, szereti a zenét, matricát, naptárt gyűjt); LANG BRIGITTA, Balatonalmádi, Malomvölgyi u. 2. — 8222; PATAY ÁRPÁD, Pécs, Németh L. út 2. — 7632;

AZONOS NEVŰ ŐRSÖK, RAJOK LEVELÉT VÁRJUK: ŐZIKE ŐRS, Róka Anikó, Mohács, Bizony K. u. 42. — 7700; SIVATAGI SPORT KUKAC ŐRS, 2. sz. Ságvári Endre Általános Iskola, Százhalombatta — 2440; VUK ŐRS, Solymár Eszter, Csömör, Petőfi S. u. 26. — 2141; CINEGE ŐRS, Mindszent, Szabadság tér 31. — 6630; BÉKEGALAMB ŐRS, Székely Erzsébet, Csataszög, Rákóczi út 20. — 5064; KAJLA ŐRS, Szatmári Piroska, Hajdúböszörmény, Koppány u. 37. — 4220; DELFIN ŐRS, Sali Beatrix, Rábapaty, Kossuth út 23. — 9641; CSIGA-BIGA ŐRS, Gyenge Edina, Kalocsa, Széchényi út 55. — 6300; BARÁTSÁG ŐRS, Vaik Dóra, Visegrád, Széchenyi u. 19. — 2025; a 380. sz. Zrínyi Miklós Úttörőcsapat MÓRA FERENC RAJA (5/a.), ŰRHAJÓS RAJA (5/b.), DOBÓ ISTVÁN RAJA (5/c.), Nagykanizsa, Zrínyi út 38. — 8800; MÓPA FERENC RAJ, Lénárt Helga, Gyöngyös, Gazdász u. 4. — 3200.

Látogatóban

A várpalotai 7-es számú általános iskolások Palotás Andorné csapatvezető irányításával ötévenként „őszirózsás" akciót szerveznek. Néhány, általuk kiválasztott megyei iskolával közösen, ki-ki a saját lakóhelyén felkeres egy, az 1918–19-es forradalmi eseményekben részt vett veteránt, s hangszalagra rögzíti visszaemlékezéseit. A Tanácsköztársaság évfordulójának jegyében szervezett akció a zászlója alá gyűjtötte a várpalotai 6-os számú, az öskü, a hajmáskéri, a veszprémi Szilágyi Erzsébet iskola, Balatonfüred két, valamint Tihany új iskolájának lelkes, a történelem iránt érdeklődő úttörőit is.

A várpalotaiak először Vörösmarty Etelka nyugdíjas tanítónőt keresték fel, akinek édesapja a Tanácsköztársaság kommunista tanítója volt, majd virágot helyeztek a már elhunyt vöröskatona, Nád Gyula sírjára. Később meglátogatták Patonai Jánost, aki a város egyik legelső kommunistája volt. Ezt követően végiglátogatták az akcióban szintén résztvevő úttörőcsapatokat, s emléklapokat, ajándékokat adtak át az őket fogadó helybélieknek.

Csősz Sándor, Várpalota

Verpelét krónikája

„Mi a búvárkodásunk előtt szinte semmit se tudtunk szülőfalunkról, Verpelétről" — írja levelében Gáspár Attila őrsvezető. Íme néhány érdekes részlet beszámolójából:

A Tarna-völgy egyik legtekintélyesebb települése a borairól híres Verpelét. A falu mellett bronzkori telepet is feltártak, a helység nevét egy 1389-ből származó okleveles forrás említi meg először. A XIV. és a XV. században Heves vármegye vezetői gyakran üléseztek itt. Eger visszavétele után, 1696-ban a falu sajnos elpusztult. 1701-ben Verpelét azonban megintcsak népes mezőváros volt már, 1720-ban pedig királyi postaállomás is létesült itt.

Több mint száz esztendővel később a település kivette a részét az 1848—49-es szabadságharcból. Windischgrätz Gyöngyös felől támadó csapatai itt erős ellenállásba ütköztek.

Verpelét természetesen a második világháborúban is sokat szenvedett. A megszálló német osztagok elvitték a lakosság termé-nyeit, állatait. Amikor közeledtek a felszabadító szovjet csapatok, a falu lakói közül többen is csatlakoztak hozzájuk, nem is beszélve a Verpeléten állomásozó magyar katonákról, akik közül százan haltak hősi halált a felszabadítók oldalán.

A mai Verpelétre rá sem ismernének már a régiek, két ABC áruházával, ruházati, háztartási és egyéb boltjaival, üzemeivel egy gyorsan fejlődő falu benyomását kelti.

PEST MEGYEI ÁLLAMI ÉPÍTŐIPARI VÁLLALAT

PÁLYAVÁLASZTÁSI TÁJÉKOZTATÓ

Vállalatunkhoz 1984. szeptemberétől az alábbi szakmákra iskolázunk be általános iskolát végzett fiúkat szakmunkástanulónak:

épületvillamossági szerelő, központi fűtés- és csőhálózatszerelő, vízvezeték- és készülékszerelő, vas- és fémszerkezeti lakatos, épületasztalos, építőgépszerelő, magasépítőipari ács-állványozó, szobafestő-mázoló (tapétázó), vízszigetelő, épületburkoló, kőműves, padlóburkoló, vasbetonkészítő, bádogos, autószerelő.

Vidékiek részére (az autószerelő szakma kivételével) kollégiumot és teljes ellátást biztosítunk. Ösztöndíjat az évfolyamtól és a tanulmányi eredménytől függően, 100–650 Ft-ig fizetünk. A III. évben teljesítménybérezési lehetőség biztosítva.

A kiemelt szakmák esetében (pl. kőműves, magasépítőipari ács-állványozó, vasbetonkészítő, vízszigetelő) 200 Ft ösztöndíj-kiegészítést fizet a vállalat, továbbá társadalmi ösztöndíj juttatására is lehetőség van.

A társadalmi ösztöndíj összege 300–1000 Ft-ig terjed, tanulmányi pótlék címén a 3, 4, 5-ös tanulók 30%, 40%, 50%-ot kapnak havonta.

Jelentkezés: írásban a vállalat személyzeti és oktatási osztályán: Budapest XXI., Kiss János altábornagy u. 19–21. — 1751: személyesen a szakoktatási csoportnál, Budapest XXI., II. Rákóczi Ferenc u. 197. Megközelíthető: a Boráros tértől gyorsvasúttal a végállomásig, onnan a 38/b jelű autóbusszal a 3. megálló.

FIATALOK, VÁRUNK BENNETEKET!

A Lőrinci Textilipari Vállalat az 1984/85-ös tanévre felvesz általános iskolai végzettséggel rendelkező lányokat: **nemszőtt kelmegyártó, fiúkat: textil- és ruházati ipari gépszerelő szakmunkástanulónak 16 éves korig.** Felvételi vizsga nincs! Tanulmányi idő 3 év.
ÖSZTÖNDÍJ: 650,– Ft, valamint a tanulmányi eredménytől függően 150,– Ft, 200,– Ft, 250,– Ft tanulmányi pótlék havonta.

JUTTATÁSOK:

– Kollégiumi elhelyezést minden vidéki tanulónak biztosítunk teljes ellátással, munkaszüneti napokon is.

– Iskolaköpenyt, füzetcsomagot, munkaruhát a vállalat, tankönyvet az iskola térítésmentesen biztosít.

– Évente két alkalommal kedvezményes vásárlás a vállalat termékeiből.

– III. éves tanulóinkat teljesítménybérben foglalkoztatjuk, jövedelmük a teljesítményük szerint kerül elszámolásra.

Részletes tájékoztatást adunk szóban vagy írásban. Érdeklődők részére üzemlátogatást biztosítunk, iskolák részére csoportosan is.

Cím: Lőrinci Textilipari Vállalat személyzeti osztály, Budapest XVIII., Reviczky Gyula u. 9/11.
Telefon: 274-619.

LŐRINCI TEXTILIPARI VÁLLALAT BUDAPEST

„CSAK FIATALOKNAK"

A KISPESTI TEXTILGYÁR általános iskolát végzett, 16 évesnél nem idősebb lányokat, fiúkat szakmunkástanulónak felvesz az 1984/85-ös tanévre.

LÁNYOKAT: fonó, szövő, textilfestő-kikészítő,

FIÚKAT: textilfestő-kikészítő, textilipari gépszerelő, marós, esztergályos, lakatos, bádogos, kőműves mechanikai műszerész, asztalos, szobafestő és mázoló szakra.

JUTTATÁSOK: Tanulmányi ösztöndíj: 350,– Ft-tól 750,– Ft-ig. **Társadalmi ösztöndíj: havi 500,– Ft,** ezen felül a közepes tanulók **havi 150,– Ft,** a jó tanulók **havi 200,– Ft,** a jeles tanulók **havi 250,– Ft** tanulmányi pótlékban részesülnek.

Az I. évfolyamos szakmunkástanulók részére a tanulmányi pótlékot az I. félév eredménye után fizetjük. A tanulási idő utolsó évében jó tanulóinkat szakmunkásbérben foglalkoztatjuk. A szakmunkásbérben foglalkoztatott tanulók a tanulmányi ösztöndíj helyett a teljesítményük bérét kapják. **Kb. 1500–1800,– Ft.**

ELHELYEZÉS: Minden vidéki szakmunkástanuló részére kollégiumi férőhelyet, havi 210,– Ft térítés ellenében teljes ellátást (reggeli, ebéd, vacsora, szállás) biztosítunk.

EGYÉB JUTTATÁSOK: munkaruha, tanszerek, Budapest területére érvényes kedvezményes utazási bérlet. 35%-os kedvezményes áruvásárlási lehetőség a vállalat termékeiből, évenként 2000,– Ft értékig.

A szakmunkásvizsga után fiataljaink havi jövedelme: **3500–4200,– Ft.** Gyakorlott dolgozóink havi jövedelme: **4200–5000,– Ft.**

A továbbtanulási lehetőséget minden fiatal részére biztosítjuk. Vállalatunk önálló sportlétesítménnyel és jól felszerelt művelődésiházzal, ifjúsági klubbal rendelkezik.

Rendszeres programok biztosítják dolgozóink és szakmunkástanulóink tanulását, szórakozását.

LEVÉLCÍMÜNK: KISPESTI TEXTILGYÁR személyzeti és szociálpolitikai főosztály
Budapest XVIII. ker.
Fáy út 2. sz. 1184

SZERETETTEL VÁRUNK SZAKMUNKÁSTANULÓINK SORAIBA!

VÁLASZTOTTÁL MÁR?

Segítünk! Gyere a Magyar Hajó- és Darugyárba szakmát tanulni! Legfontosabb szakmáink: szerkezeti lakatos, hegesztő, csőszerelő, gépi forgácsoló (esztergályos), gépszerelő, villanyszerelő, ács-állványozó, öntő.
Tanulásodhoz vállalatunk segítséget nyújt:
kollégiumi elhelyezés, korszerűen felszerelt tanműhely, tanulmányi ösztöndíjon felül a szakmától függően havi 700—1000 Ft társadalmi ösztöndíj, napi 3 Ft-ért ebéd; nyereségrészesedés, üdülés balatoni üdülőinkben, sportolási lehetőség vállalatunk nyolc sportszakosztályában.
Minden héten szabad szombat.
Szakmunkásvizsga után továbbtanulásodhoz nyitva az út érettségi, technikusminősítő, főiskola, egyetem felé, melyhez minden támogatást megkapsz.
Munkába álláskor 4—5000 Ft juttatás, modern munkásszálloda vár, jó kereseti lehetőség!
Érdeklődésed és jelentkezésed az alábbi helyeken várjuk:

MHD központi oktatási osztály
Budapest, Váci út 202. — 1904
Telefon: 296-203.

MHD balatonfüredi gyáregység
Balatonfüred
Telefon: 06-80-40-100

MHD tiszafüredi gyáregység
Tiszafüred
Telefon: 53

MHD váci gyáregység
Vác, Derecske dűlő
Telefon: 06-27-11-411

PÁLYAVÁLASZTÓK, FIGYELEM!

JELENTKEZZETEK PAPÍRIPARI SZAKMUNKÁSTANULÓNAK!

A gondolatok rögzítése ősi igény. Az ősember a barlang falára festett. Az ókoriak a kőtáblát és a papiruszt használták. A legidőállóbb a papír. Több ezer év alatt nélkülözhetetlen lett, nem tudta semmilyen más anyag pótolni a kultúra terjesztésében, az emberi tudomány rögzítésében elfoglalt helyét. Felhasználási területei a csomagolástechnikában és az egészségügyi felhasználásban bővülnek.

FIATALOK!

Legyetek a „FEHÉR MÍVESSÉG" mesterei. Gyertek a Csepeli Papírgyárba CELLULÓZ- ÉS PAPÍRGYÁRTÓ, valamint PAPÍRFELDOLGOZÓ szakmunkástanulónak.
Biztos jövő, jelentős kedvezmények a tanulás idejére.

Képzési idő: 3 év.

Az elméleti oktatás helye: az 50. sz. Ipari Szakmunkásképző Intézet (Csepel — Bajáki F. u. 27.)
A gyakorlati oktatás helye: a Csepeli Papírgyár.
A képzés ideje alatt tanulóinknak a következő kedvezményeket adjuk:

— tanulmányi eredménytől függő társadalmi ösztöndíj (300—1000,— Ft), tanulmányi pótlék (+ 10—50%) és tanulmányi ösztöndíj (130—600,— Ft)
— térítésmentes ebéd
— teljes tanfelszerelés és munkaruha
— minden tanévben egy teljes öltözet ruha
— ingyenes kirándulásokat szervezünk
— kéthetes ingyenes üdülés a Balatonnál
— szünidőben vállalt munka esetén a munkakörnek megfelelő teljes bér
— tanulmányi eredménytől függően minden sikeresen befejezett tanév végén 1000—2500 Ft jutalmat fizetünk
— sportolási lehetőségek, strand és sportlétesítmények a gyár közelében
— ifjúsági klub, könyvtár.

Bővebb felvilágosítást ad a Csepeli Papírgyár személyzeti osztálya

Cím: 1751 Bp. XXI., Duna u. 42.
Telefon: 279-620/301, 535, 518 mellék.

VÁRUNK BENNETEKET!

SZŐNYEG, ASZTAL, TATAMI

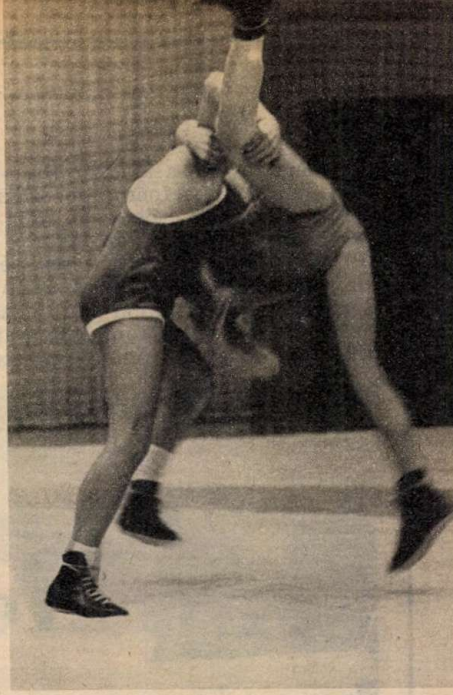

Amikor megkezdődtek a téli szünet első édes napjai, nyilván fellélegeztetek, könnyűnek, szinte mármár súlytalannak érezhettétek magatokat. Voltak azonban olyanok is, akiknek ez a szünet nem hozta meg a könnyedség érzését. A XIX. téli úttörő-olimpia részvevői izgalommal, s türelmetlenül készültek már a döntők erőpróbáira, ott motoszkált mindannyiukban a kérdés: vajon sikerül-e legalább a negyedik vagy az ötödik helyen végezniük? Hogy miért nem beszélek rögtön az aranyéremről vagy a dobogó legfelső fokáról? Nos, ez majd kiderül . . .

ASZTALITENISZ

Ücsörgök a székesfehérvári Építők Sportcsarnok lelátóján. A kilenc asztalon megkezdődött már a csapatverseny, igazi nagyüzem folyik itt. A közönség azonban még nem hangolt rá igazán a szép labdamenetekre, a rafináltan pörgetett szervákra, sőt aligalig látok még valakit, aki az asztalok felé tekintene. A legtöbben papírjaikba, jegyzeteikbe bújnak vagy éppen vitatkoznak a mellettük ülőkkel. Így telnek az esélylatolgatás percei. Elkapok néhány mondatot. Kiderül, hogy Budapest három csapata mellett a borsodiaknak, a somogyiaknak, a győrieknek is komoly esélyeik vannak a győzelemre. A szakembe-

Az asztalitenisz döntő aranyérmes csapata: a Budapest II.

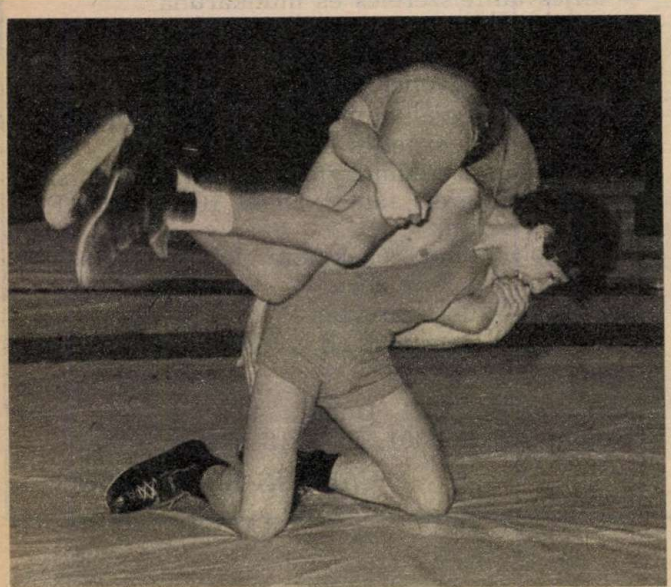

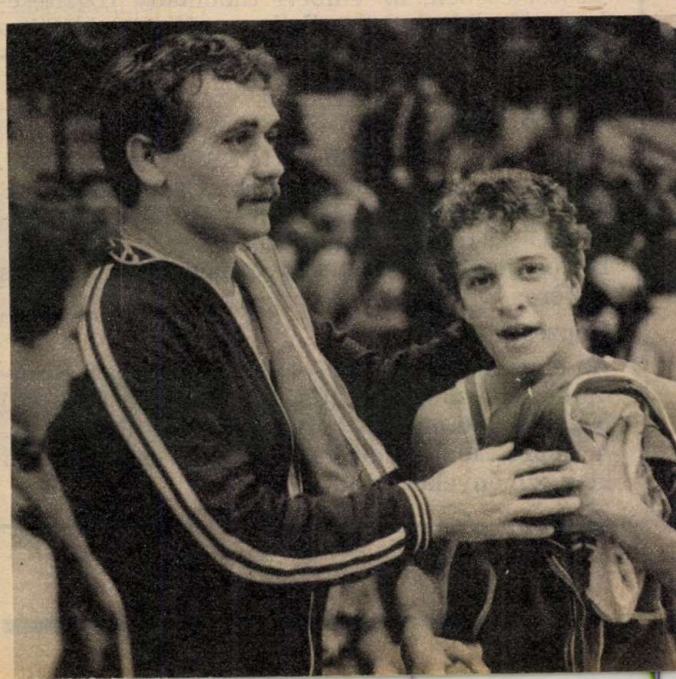

Hetekig, hónapokig tartott a felkészülés, hetekig, hónapokig tartottak a selejtezők, s aki ide, a tizenkilencedik téli úttörő-olimpia döntőjébe beverekedte magát, az egészen biztosan izmosabb, erősebb, acélosabb lett. Testben és lélekben egyaránt...

rek úgy tartják, az úttörő-olimpia az egyik legjobb utánpótlás-versenye a sportágnak. Itt mindig feltűnik néhány olyan, eddig ismeretlen arc, aki nagy reménysége lehet még az asztaliteniszeknek.

Huszonnyolc forint egy labda. Drága. Tudja ezt a négyes asztalon játszó Iván Csaba is, mégis olyan lecsapásai vannak, hogy az ember azt hiszi: pillanatokon belül apró szilánkokra hull a fehér kaucsukgolyó. Hajdú-Bihar színeiben játszik, s bár csapata kiesik, a döntő végére neve mégis bekerül egy füzetbe. Abba, amelyben a jövő reménységeit jegyzik.

— Most ordítani tudnék — kesereg a sovány, fürge mozgású fiú, aki a téglási általános iskola nyolcadikos tanulója. — Döntetlent játszottunk Pest megyével, s csak négy ponton múlott, hogy nem mi jutottunk tovább. De hát sima mérkőzés nem is volt ezen a versenyen, ki gondolta volna, hogy mindenki ilyen jól pingpongozik?!

Később Csabát ott látom a kettes asztal mellett. Árgus szemekkel figyeli Budapest első és második csapatának mérkőzését. Ez már a döntő. Igazi testvérháború, melyből az esélytelenebbnek hitt második gárda kerül ki győztesen. Demeter Erzsébet, a siker egyik kovácsa igazi bemutatót tart nekünk Wirth Gabriellával vívott mérkőzésén. A fantasztikus iramú csatában egyikük sem ismer elveszett labdát, egy-egy iszonyatos erejű lecsapásra sokszor egy még erősebb leütés a válasz. A döntő játszma huszonhét pontig tart...

Erzsi meghatódik. A verseny elején arról ábrándozott, hogy dicsőséget szerez a Vajda Péter utcai általános iskolának, s lám most sikerült, nem is akárhogyan. Most nyolcadikos, úgy érzi, méltó módon búcsúzik úttörőcsapatától.

BÍRKÓZÁS

A kaposvári sportcsarnokban az első igazán elkeseredett arc a jászberényi Sas Zsolté, aki az ötvennyolc kilogrammos súlycsoportban birkózott. Reggel még dobogós helyezésről álmodozott, de ahogy elnézem őt egy félreeső zúgban ücsörögve, azonnal rájövök, hogy az álom csak álom maradt. Pedig Zsolt megnyerte a mérkőzését. Igen, de kezét egy pontozásos győzelem után emelte magasba a bíró, a bronzhoz viszont egy tusra lett volna szüksége.

— Sok minden történt velem — magyarázza Zsolt —, sérült voltam, kihagytam egy évet, aztán a súlyváltás, negyvenöt kilóról jöttem fel ötvennyolcra... Nálunk amolyan családi hagyomány a birkózás, és már csak ezért is szerettem volna dobogóra kerülni. Mit mondjak?! Legszívesebben horgásznék most egy jót, de hát tél van, ez az én formám.

Borzalmas a hangzavar. Edzők, segédedzők, gyúrók, intézők kiabálnak be versenyzőiknek a szőnyegre. Nem tudom, hogy ott bent, a piros kör közepén mit lehet ebből hallani, szerintem nem sokat. Aki győzni akar, annak a legapróbb lehetőséget is ki kell használnia. Fogáskeresések, akciók, erőfeszítések, izzadságcseppek; miközben dicsér, korhol, ujjongva örül vagy dühösen bosszankodik a „külvilág". Aztán a mérkőzés végét jelző gongszó után mindketten kapnak egy simogatást, egy ölelést. Győztesek is, vesztesek is. Mert itt nem szégyen veszíteni sem...

A budapesti Ancsin László is veszít. Kicsit elbizakodottan lép szőnyegre, ez megbosszulja magát.

— Talán az előző győzelmem az oka. Nemrég estem át egy műtéten — meséli a hatvannyolc kilogrammos súlycsoportban birkózó fiú —, nem is számítottam arra, hogy döntős leszek. Aztán jöttek a győzelmek és én azt hittem, hogy... Csak az a baj: jövőre nem indulhatok már, mert kiöregszem. Kár. Az olimpia mégiscsak nagy

verseny, erre úgy készül az ember, mintha világbajnokságra menne.

CSELGÁNCS

— Kérem hol lehet jegyet kapni? — kérdezi tőlem egy izgatott férfi a bajai dr. Posta Sándor Sportcsarnok bejáratánál. Elmondom neki, hogy itt nem kell jegyet váltani, mert ez úttörő-olimpia, de meg sem várja míg befejezem a mondatot, már siet is befelé.

Igaza van, hiszen épp most tart bemutatót a junior válogatott. Később én is figyelem, hogyan népszerűsíti a sportágat Keserű József edző gárdája. Ahogy a megtelt lelátók felé pillantok, be kell látnom: nincs szükség népszerűsítésre, szeretik a bajaiak a cselgáncsot.

Megkezdődik az úttörők versenye, dörrennek a testek a tatamin, s már egy pár mérkőzés után látom: ez a döntő más, mint mondjuk a három vagy négy évvel ezelőtti. Az arcokról, a szemekből olvashatok, és árulkodik a mozdulatok gyorsasága, hevessége is.

Ez nagyon jó korosztály, gondolom magamban, s engem igazol a szövetség szakfelügyelője, Kiss Sándor is.

— Van ezekben a gyerekekben tűz, van bennük akarat s emellett még technikásak is — magyarázza a szakember. — Kezdeményezőek, nagy támadókedvvel vetik magukat a küzdelembe, sok akcióval „dolgoznak". Ettől olyan hevesek, gyorsak, változatosak a mérkőzések, ettől olyan küzdelmesek a dobogós helyezésekért folytatott harcok.

Az eredményhirdetés perceiben sajnálom kicsit a bajaiakat. Igaz, hogy a vidék diadalát hozta ez a verseny, a házigazdák azonban nem tudtak aranyat szerezni. Pedig, mindenki megszavazna nekik egyet, ha másért nem, hát magáért a kitűnő szervezésért. Mert Baja ebben példát mutatott, színvonalat teremtett.

Sinkovics Ferenc

A XIX. TÉLI ÚTTÖRŐ-OLIMPIA BAJNOKAI:

ASZTALITENISZ. 1983. december 28–29. Székesfehérvár. Leány egyéni III. korcsoport: Bencze Zsuzsa, Budapest, Somogyi B. u. ált. isk. Testnevelő: Rosnik Vincéné; IV. korcsoport: Kahn Szilvia, Budapest, Kiscelli u. ált. isk. Testnevelő: Varga Ilona.

Fiú egyéni, III. korcsoport: Dubéczy Zoltán, Miskolc, III. sz. ált. isk. Testnevelő: Veres Imréné; IV. korcsoport: Artner László, Budapest, Hunyadi J. ált. isk. Testnevelő: Mihály Béláné.

Csapat: Budapest II. (Demeter Erzsébet, Bp. Vajda Péter u. ált. isk. Testnevelő: Gyimes Edit; Tóth János Sebestyén, Bp. Bajza u. ált. isk. Testnevelő: Villám Károly; Olló Zsolt, Bp. Kertész u. ált. isk. Testnevelő: Molnár Ferenc; Bencze Zsuzsa, Bp. Somogyi B. u. ált. isk. Testnevelő: Rosnik Vincéné.)

BIRKÓZÁS – SZABADFOGÁS, 1983. december 28–29. Kaposvár, 35 kg. Polyák Ferenc, Bp. Egressy u. ált. isk. Edző: Weltner Sándor; 38 kg.: Rusz Gergely, Bp. Szárcsa u. ált. isk. Edző: Kudelász István; 41 kg.: Pillik József, Bp. Lázár Vilmos u. ált. isk. Edző: Kudelász István; 45 kg.: Neszlényi Zoltán, Bp. Mester u. ált. isk. Edző: Bauer Dezső, Vakulya Alajos; 49 kg.: Erdős Zsolt, Bp. Kép u. ált. isk. Edző: Bauer Dezső, Vakulya Alajos; 53 kg.: Mészáros István, Bp. Katona J. u. ált. isk. Edző: Kudelász István; 58 kg.: Almási Ferenc, Bp. Régi ligeti ált. isk. Edző: Kudelász István; 63 kg.: Jókai Miklós, Bp. Baross u. ált. isk. Edző: Bauer Dezső, Vakulya Alajos; 68 kg.: Eckendorfer Zoltán, Bp. Váci u. ált. isk. Edző: Dina Károly; +68 kg.: Mucsi Zoltán, Dunaújváros, Mező I. ált. isk. Edző: Gubicza Imre.

CSELGÁNCS, 1983. december 22–23. Baja. 35 kg.: Krakovszki Zsolt, Győr, Engels F. Úcs. Edző: Kovács János; 40 kg.: Biczó Attila, Győr, Münnich F. Úcs. Edző: Kovács János; 44 kg.: Kiss Tibor, Bp. József A. Úcs. Edző: Juhász Mihály; 48 kg.: Fábián György, Debrecen, Kossuth L. Úcs. Edző: Sápi Miklós, Máthé Sándor; 52 kg.: Papp Zoltán, Debrecen, Kossuth L. Úcs. Edző: Sápi Miklós, Máthé Sándor; 56 kg.: Bagi Ferenc, Bp. Nyár u. ált. isk. Edző: Andrási László; 60 kg.: Egresi István, Békéscsaba, 2. sz. Ált. Isk. Edző: Radnai Csaba; 64 kg.: Hamar Csaba, Hajdúsámson, II. Rákóczi F. Úcs. Edző: Sápi Miklós, Máthé Sándor; 68 kg.: Kovács Péter, Eger, 6. sz. Ált. Isk. Edző: Kalydi Zoltán; +68 kg.: Varnyik Imre, Bp. Radnóti M. Ált. Isk. Edző: Juhász Mihály.

Szárnyaló művészet

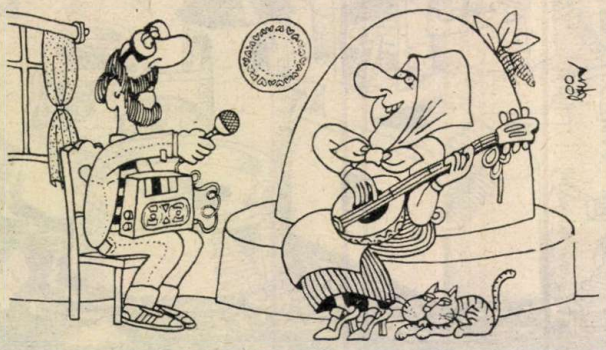

– Ugyan lelkem, csak nem akarja azt mondani, hogy nem szereti a country-muzsikát? . . .

– Ha a kulturális szemlén sem ér el semmiféle eredményt, kénytelenek leszünk művészi pályára adni.

SZIGORÚ ANYA

– Nem bánom, de utána leülsz tanulni . . .

SIKET FAJD

CSODAGYEREK

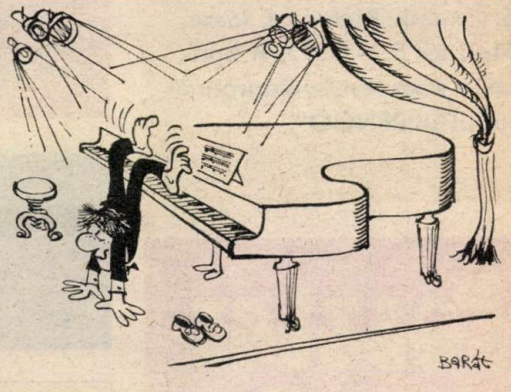

– Ma este megint az apátok barlangrajzait fogjuk nézegetni vacsora helyett.

TÖPRENGŐ

A rejtvények megfejtését lehetőleg postai levelezőlapon küldd be. Ha csak kettőt tudsz megfejteni – és azok jók –, már részt vehetsz a heti jutalomsorsoláson. Beküldési határidő: február 6. Címünk: Budapest, Jászai Mari tér 5. – 1397. A borítékra vagy levelezőlapra írd rá: „TÖPRENGŐ".

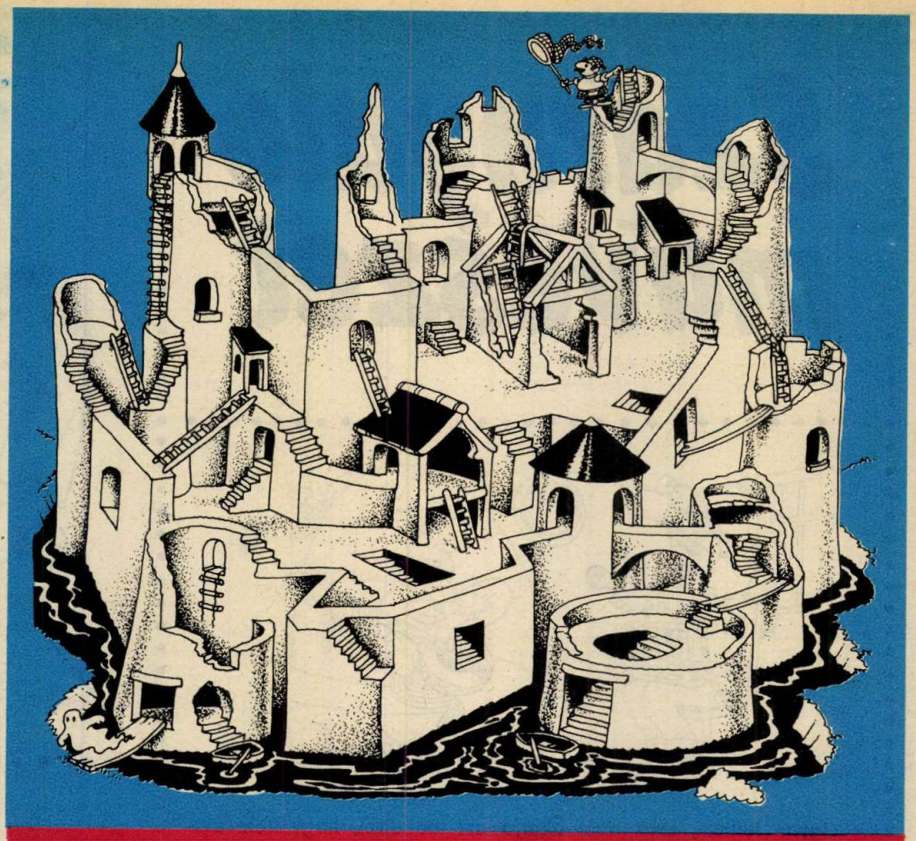

ELÁTKOZOTT KASTÉLY. Vajon az a lepkefogó, bajuszos ember, hogyan tudott bejutni ebbe a furcsa kastélyba, ahonnét még a szellem is elmenekül? (Figyelem, ugrani nem szabad, csak lépcsőn lehet fel- és lemenni.)

KOJAK. A nyomozóiskolán ez volt a feladat: „Kojakról hat kép készült. Vajon melyik az a kettő, amelyik mindenben hasonlít egymáshoz? Aki jól odafigyel, aránylag könnyű lesz a dolga." Te kitalálod?

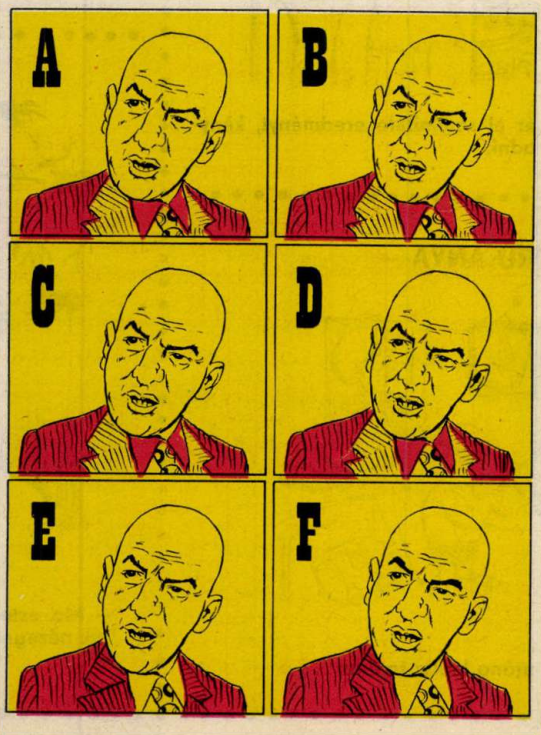

PLACID bőröndöt cipel. Melyik részlettel egészítheted ki az arcát?

Poszterjáték

Az ÁPISZ és a Pajtás közös pályázata. Az ÁPISZ boltjaiban árusított füzetcsomagokban egy űrlapot helyeztünk el. Erre kell felragasztani hétről-hétre a Pajtásban mindig ezen a helyen, ezzel a címmel megjelenő fotót. Aki valamennyit kivágja és felragasztja, majd elküldi szerkesztőségünkbe a tanév végén, az 1984 júniusában részt vehet játékunk nyilvános vetélkedőjén, találkozhat kedvenceivel és értékes ajándékokat nyerhet. Érdemes velünk játszani!

MICSODA HALAK. *Három érdekes hallal ismerkedhetsz meg ebben a rejtvényben, a C., D. és az E. sorokban. Megfejtésként a halneveket küldd be.*

VÍZSZINTES: A—2: Az orosz nép rettegett cárja. B—1: Cím, megszólítás. B—3: Becézett lánynév. C—1: A hegyi patakok apró termetű, csapatokban élő hala. Igen fürge mozgású. C—7: Faágakat fűrészel. D—3: Nem él szabadlábon. D—6 Hazánkban élő szlovén népcsoport. D—10: Nagyobb testű hal, amely a tengerből a folyókba vándorol ivás idején. E—5: Védett hal, de júliustól horgászható.

FÜGGŐLEGES: 1—B: Oda-visszasza: tréfás biztatószó. 2—A: Sír betűi keverve. 3—A: Négy, németül. 4—A: A csadálkozástól az embernek bizony leesik az... 5—A: Gyakori biztatószó. 5—C: Luxemburgi, belga és kambodzsai autók jelzése. 6—B: A kérdőívek első sorában olvasható ez a szó. 7—B: Széchenyi szülőfalujának második szótagja — visszafelé. 8—B: A. Y. 8—D: „Néma" nos. 9—C: Ritka férfinév. 10—C: Sóki Vincze Gábor. 11—D: Vizek egynemű betűi. 12—D: Az utolsó betűk egyike. 13—D: Vezérbetű.

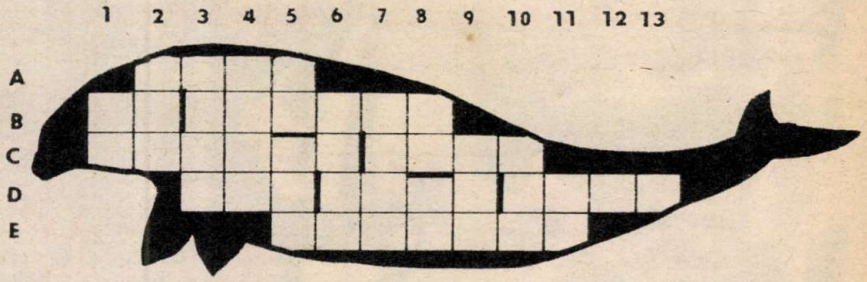

CSOKONAI VITÉZ MIHÁLY. Rejtvényünkben egyik ismert verséből idézünk. Rakd a szótagokat megfelelő sorrendben egymás mellé!

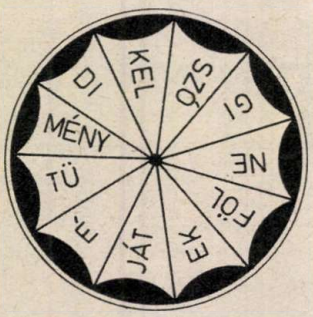

REJTVÉNYES ÖRÖKSÉG. Egy apa végrendelettel szabályos négyzet alakú telkét, amelyen négy különálló kis ház és négy gyümölcsfa áll, négy fiára hagyja. Kikötése: a telket úgy osszák fel négy egyenlő nagyságú és alakú részre, hogy minden felosztott részbe egy-egy ház, valamint egy-egy gyümölcsfa kerüljön. Hogyan oldották meg fiai a feladatot?

A SZOBRÁSZMŰVÉSZ. Rakd egymás mellé a dominóköveket úgy, hogy a betűk folyamatosan olvasva egy Kossuth-díjas szobrászművész nevét adják eredményül!

HOL VAN? Ez az őslény a párját keresi. Vajon hol rejtőzködik?

BŰVÖS NÉGYZET. Az ábra üres négyzeteibe úgy írd be a 2-től 32-ig terjedő számokat, hogy azok összege a vízszintes és függőleges sorokban, valamint a két átlóban egyformán 68–68 legyen! Két számot előre beírtunk.

			8
26			

NYERTESEK. A rejtvények megfejtéséért jutalmat kapnak:
33. SZÁM: Dejczö Melinda, Bp. XV.; Garban Lóránt, Bp. XVIII.; Dehény Enikő, Hódmezővásárhely; Székely Andrea, Üllő; Magyar Tibor, Berettyóújfalu; Gólya Tamás, Tura; Schäffer Sven, Sirok; Erdős Erzsébet, Berettyóújfalu; Takács Tamás, Hahót; Hovány Mónika, Baja; Radnai Edit, Jászalsószentgyörgy; Zum Gyöngyi, Debrecen; Istók Ede, Hajdúböszörmény; Varsányi Lívia, Zebegény; Molnár Tibor, Szombathely; Kühár Zsuzsanna, Nagykozár; Kovács Viktor, Tarnaméra; Bank Szilvia, Pécs; Fleiscmann Gábor, Szigetvár; Gáspár Rita, Tass.

34. SZÁM: Barczi Orsolya, Bp. IX.; Erdélyi István, Bp. XII.; Hegegy Annamária, Bp. XVI.; Kaszab Gyula, Bp. XX.; Nagy Zsuzsanna, Bp. XIII.; Patkás Csilla, Bp. XVIII.; Babó Tünde, Harkapuszta; Kloska Mária, Lábatlan; Hortolányi Katalin, Gyöngyös; Zsigri Rita, Jászalsószentgyörgy; Seres Csilla, Csanádapáca; Ragánszki Andrea, Tatabánya; Kosztolánszki Emőke, Tokaj; Nagy Etelka, Gesztely; Günther Éva, Szeged; Papp Zsuzsa, Sárisáp; Horváth Imre, Veszprém; Füri Eleonóra, Dunakeszi; Dencsi Mária, Kiskunmajsa; Terebesi Andrea, Veresegyház.

MI EZ? a) töltőtoll belseje, b) hőmérő, c) gyufaszál feje

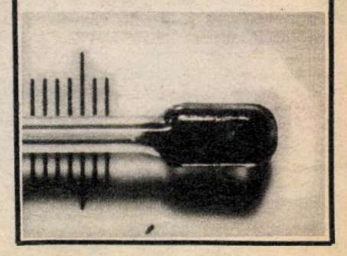

MISI MÓKUS KALANDJAI

SZÍNES MAGYAR BÁBFILM

Készült Tersánszky Józsi Jenő meséjéből

Tervezte és rendezte: Foky Ottó

Animátorok: Zoltán Annamária és Doboki László

A főszereplőket megszólaltatja: Gálvölgyi János, Haumann Péter, Kútvölgyi Erzsébet

Január 19-től a mozik műsorán

MOKÉP

84/5
XXXIX. ÉVF. • 1964. FEBRUÁR 2. • ÁRA: 4 Ft
PAJTÁS

Ez a megnyerő mosolyú tök
kérdésünkre elmondta,
hogy a farsang új értelmet
adott életének...

A KÖVETKEZŐ SZÁMUNK TARTALMÁBÓL:

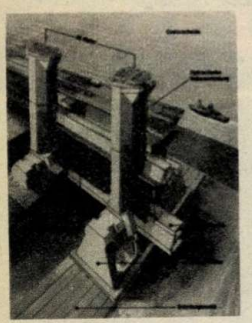

Épül a világ nyolcadik csodája! Betonerőd a tenger ellen. Mégsem a víz az úr?

Újabb siker külföldön. Nagydíj Tokióban. Poszteren: Csepi és Ádám a Neoton Famíliából.

Indul a Pajtás új, folytatásos sorozata. Minden héten: E. T.

margó

BORRAVALÓ

Az autómentő közölte a számla végösszegét, én fizettem (valamiféle — boszszantó — beidegződéssel már-már többet), de aztán megkérdeztem: illik-e borravalót adnom?

„Amit megrendelt, teljesítettem s pontosan el is számoltam. Nem kell borravaló, megélek a jövedelmemből."

A pincér, az újságárus, a ruhatáros, a fodrász sem ingyen dolgozik, annyit számol, számolhat az adott áruért, szolgáltatásért, amennyit ér. Igen a fodrászok is, mégis akadt köztük, aki nem szégyellte leckéztetni tizenéves vendégét. „Fiacskám, téged otthon nem tanítottak meg arra, hogy a fodrásznál borravalót illik adni?!" Nem tanították meg. Illetve éppen azt hallotta szüleitől, hogy a számlát tisztességgel rendezze, a „semmiért" pedig ne fizessen.

A borravaló — a magyar értelmező kéziszótár szerint — „valakinek valamely szolgálatért a rendes járandóságon felül juttatott (kisebb) pénzösszeg". Kinek és miért szoktak a felnőttek adni? Hosszú a lista. A postásnak, a pincérnek, a fodrásznak, a taxisnak, a szemetesnek, a benzinkutasnak, a szerelőnek (és még sokaknak), ha többletszolgáltatást nyújtanak. Ha a pincér vagy a taxis a szokásosnál kedvesebb és készségesebb. Utólag és akkor adjuk tehát, ha a megajándékozandó személy megérdemli. S ezzel nagyon kell vigyázni! A borravaló könynyen „átváltozhat" csúszópénzzé („jattá"), ami már esetleg büntetendő cselekmény, és minden esetben — erkölcstelen. Ide tartozik a boltosnak a hiánycikkért adott csúszópénz, s még súlyosabb a hivatal ügyintézőjének a gyorsabb vagy számunkra kedvezőbb ügyintézésért juttatott „jatt".

Maradjunk azonban most csak a borravalónál, hiszen önmagában ez is kemény dió. Mert például nem csak többletmunkáért, -szolgáltatásért adjuk. Adjuk, mert szokás, és nem akarunk „égni". Adjuk, mert „nagyok" akarunk lenni. A gyerek felnőttnek, a felnőtt menőnek akar látszani. Vajon ki előtt? A vendéglátóhelyen még csak-csak akad szem- és fültanú, a nagy Ő vagy a társaság. De hát őket így kell meggyőzni? És mit ér az ilyen meggyőzés?

Vagy tán a pincér, a postás, a taxis, a fodrász, a valamilyen szerelő előtt akarunk felvágni? Lehet, hogy a hátunk mögött kinevet és baleknek tart. Még az a fodrász is, aki felszólította a fiút. Ha pedig komoly ember a „borravalós szakma" képviselője, akkor nem érdekli a borravaló. Akkor megalázónak, sértőnek tartja, érzi, s felháborodva visszautasítja. Ahogy erre — most még inkább csak külföldön — bőven akad példa.

Szente Pál

PAJTÁS

A MAGYAR ÚTTÖRŐK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZPONTI LAPJA

Szerkesztőség: Budapest, Jászai Mari tér 5. 1397

Telefon: 321-987
321-988
321-989

Postafiók: Bp. 62. Pf. 508. 1397

Főszerkesztő: SOMOS ÁGNES
Főszerkesztő-helyettes: FÜLEKI JÁNOS
Szerkesztő: BŐCS FERENC, SZIGETI PIROSKA
Művészeti szerkesztő: CZIFFERSZKY BÉLA, FORRAI JÁNOS

Kiadja az Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó Vállalat
Felelős kiadó: DR. PETRUS GYÖRGY igazgató

Kiadóhivatal: Budapest, Révay u. 16. 1065 Telefon: 116-660
Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál, a kézbesítőknél és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI Budapest, József nádor tér 1. 1900) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra.

Előfizetési díj: egész évre 139,50 Ft I. félévre 77,50 Ft II. félévre 62 Ft

84.0169 Athenaeum Nyomda Kozma utcai üzeme, Budapest
Rotációs mélynyomás
Felelős vezető: SZLÁVIK ANDRÁS vezérigazgató

HU ISSN 0030-9583

INDEX: 25 695

A beküldött kéziratokat és rajzokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.

APÁTISTVÁNFALVA ÜZENETE

Körösi Csoma Sándort a Himalájára vezérelte sorsa. Azok az emberek, akik közé mentünk egy kis faluban állnak tudásuk szerint helyt . . .

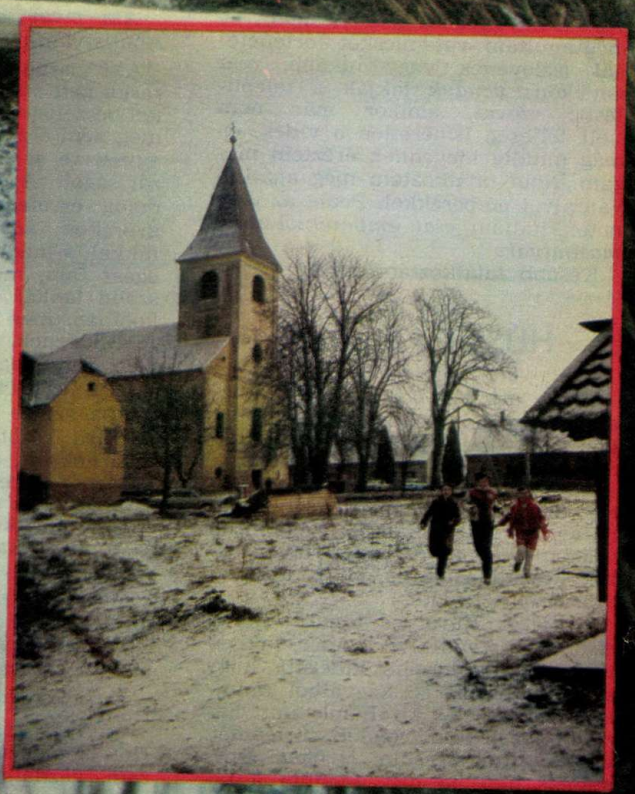

Falu, dombok között, a határszélen . . .

Errefelé gyalogosan járnak a diákok, nehezebb a táska

APÁTISTVÁNFALVA ÜZENETE

Gyakran megkérdezik tőlem: hogyan születnek az újságba való írások. Ilyenkor azt válaszolom: *egy üzenetért indulok útra.* Nem úgy megy persze a dolog, hogy az ember tudva-tudja, mi vár rá. Az üzenetek mindig az utazásokon születnek. Mégis van valami hívó szó, ami nem hagy nyugodni, kér és követel, és én hagyom, hogy vezessen: elindulok nyomába.

Így indultam el legutóbb is újabb utamra. Anélkül, hogy igazából tudtam volna, hol is van *Apátistvánfalva,* az arctalan-alaktalan falu, amely tőlem mégis indulást követelt. S később is, amikor már kikutattam helyét (ott van, három országtól övezve, Délnyugat-Magyarországon), s megtanultam valamicskét történetéből (szlovének vagy inkább, régi nevükön: *vendek* lakják a települést); szóval, amikor már nem volt teljesen ismeretlen a vidék, én még mindig idegennek éreztem magam. Nem találkoztam még apátistvánfalvai emberekkel. Pedig az üzenetek, tudtam, *csak emberektől származhatnak.*

Később találkoztam velük.

HÚSZ ÉV MÚLVA

Előbb azonban végig kellett utaznI az országon. Apátistvánfalva afféle „isten háta mögötti" település. *Szombathelytől* kétórányi járásra, az utolsó nyugat-magyarországi város, *Szentgotthárd* közelében, három határ tövében. Ráérős vicinálison utaztunk, odakünn éppen fehér ruhát készült ölteni a világ, utunkat szarvasok vigyázták.

Krajczár Károlyné tanár volt az első apátistvánfalvi ember, akivel találkoztunk, később kiderült, hogy a legfontosabb is. Szavaiból tanultuk meg az első királyunk alatt hazánkba települő vendek történetét. Megtanultuk becsülni is őket: szorgalmas nép, jó nép, mondta a tanárnő. Pedig ő nem is szlovén: Szombathelyről való, férje révén lett apátistvánfalvai, s tanárként az itt élők sorsának formálója is. Mellesleg egyre kevesebb emberre fordítja energiáit, szép számmal mennek el a faluból. A munka a városokba, Szombathelyre, Gotthárdra szólította az embereket. Amikor *Pusztai Mihály,* az iskola igazgatója az ötvenes években a faluba került, akkor még nyolcszáz lelket számlált Apátistvánfalva, s kettőszáz fölött volt az iskolába járók száma. Ma vagy nyolcvan házban jó ha ötszázan laknak és nyolcvanhatan tanulnak az iskolában. Van olyan osztály, ahova kilenc diák jár.

Aki megy, menjen, így mondják Apátistvánfalván.

Aki viszont marad, annak *sokszorosan kell maradnia.* A diákok, akikkel beszélgettem, ezt a vállalást talán még nem érzik. Nekik a faluban élés egyszerre jelent szabadságot és bezártságot. A szabadság természetes dolog errefelé: az apátistvánfalvai gyerekek *könnyen barátkoznak* a fákkal, a madarakkal. Játszóterük az egész falu, meg a város felé nyúló szelíd lankák. Szobában csak az iskolában, meg otthon, a tanulás erejéig időznek. Igaz, munka is akad elég, a szénagyűjtés, az állatok etetése, a legeltetés, a tejhordás a csarnokba szinte minden iskolás elfoglaltsága között szerepel. Nem érzik tehernek ezt, és azt sem, hogy szórakozásból errefelé kevés jut. Mozi, színház ritka ajándék, utazást kíván. A busz meg kétszer napjában fordul: a munkásokat viszi-hozza reggel-este.

Mégis amikor arról érdeklődtem, mi lesz majd húsz év múlva, az apátistvánfalvai gyerekek egyként feleltek: *itt élek a faluban.*

Kurnyek József, hatodikos:

— Apátistvánfalván élek majd. Hol is élehetnék máshol? Lesz házam, gazdálkodni fogok. Állatorvos leszek és én gondozom majd a faluban a jószágot.

Talabér Endre, nyolcadikos:

— Esztergályos leszek és Szentgotthárdon fogok dolgozni. De csak azért, mert itt, a faluban nincs munka. Reggel bemegyek a városba, este hazajövök, de élni itt élek, Apátistvánfalván.

Pusztai Bea, hetedikes:

— Óvónő leszek majd, gyerekeket nevelek. Apátistvánfalvai gyerekeket, mert én itt akarok élni a faluban.

A gyerekek, akikkel beszélgettem, a *Himalájáról* érkeztek. Nem igazából, természetesen, gondolatban járták csak be *Tibet* távoli tájait. Könyvekből ismerkedtek messze világokkal, idegen földek felfedezésére induló nagy magyarok sorsával. Amikor

Öreg házak mellett gyerekek: Apátistvánfalva ma ilyen kettősséget mutat

A Kőrösi-verseny győztese a fiúcsapat

Vendek a végeken, jelenlétüket a kétnyelvű falutábla is őrzi

Az apátistvánfalvai gyerekek ma azt vallják: a faluban maradnak

ott jártunk, éppen tudásukról adtak számot a *Kőrösi Csoma Sándor* születésének 200. évfordulójára kiírt emlékverseny iskolai döntőjén.

IZGALMAS UTAZÁS

Apátistvánfalvától messzire esik a Himalája. Nem csak az idegenbeli ezer, hanem az itthoni száz kilométerek miatt is. Krajczár Károlynétól tudtam, hogy a felkészüléshez kevésske segítség volt a falu kis könyvtára, s hogy még a nagyváros, Szombathely is adós maradt néhány fontos forrással. Szerencsére, az első forduló még csak hazai tájakra hívott: a csapatok körbegyalogolták falujukat, útjukat naplóban rögzítették. Naplójuk ott feküdt a bírálók asztalán, ők pedig — három csapat háromszor három verszenyzője — válaszaikban bejárták Kőrösi útját Csomakőröstől Darjeelingig.

— *Milyen volt az utazás?* — kérdeztem Kurnyek Jóskát, aki Trajbár Imrével és Talabér Endrével a fiú csapat tagjaként képviselheti Apátistvánfalvát Szombathelyen, a megyei döntőn.

— Izgalmasabb, mint egy krimi! — mondta a hatodikos fiú. — Először jártam be ilyen messzi tájat. Esténként, amikor a könyvet olvasgattam, vagy amikor társaimmal a térkép fölé görnyedtünk, mi magunk utaztunk.

— *Szeretnél-e utazni?*

— Szeretnék. Jártam már Jugoszláviában.

— *S ha eljuthatnál a Himalájára, elmennél-e?*

— El én! De hát az egész országból csak egy csapat mehet Indiába, s miért lennénk ezek pont mi, Apátistvánfalváról?

— *Miért ne?*

— Igaz is, miért ne?... Szép lenne. De már így is szép volt. Fölfedeztük a falunkat. Itt élve nem is gondolkodtunk azon, milyen szép! Szinte olyan, mint Kőrösi szülőhelye volt. Dombos, kicsi falu. Kőrösi is ilyenből jutott el Indiába!

HELYTÁLLNI TUDÁSUNK SZERINT

Voltaképpen Kurnyek Jóska szava is lehetett volna az üzenet, de a mondat, amiért elindultam (el kellett indulnom) Apátistvánfalvára, ott várt rám a szentgotthárdi állomáson. Krajczár Károlyné röpített oda bennünket kék Trabantján, s miközben a vonatra vártunk, azt mondta:

— Nagy titok kit, hova sodor az élet. Bennünket ide, ebbe a kis faluba. Itt élünk, itt dolgozunk Apátistvánfalván. Kőrösinek az volt a dolga, hogy a Himalájáig menjen, nekünk az, hogy itt álljunk helyt a magunk tudása, szíve szerint.

Úgy mondta, mintha egy picit magyarázkodna. Pedig, gondoltam el ott, a gotthárdi vasútállomáson állva, nincs szükség itt kimagyarázkodásra. Az lenne igazán jó, ha szerte e hazában mindenki úgy gondolkodna, ahogy a vendek sorsát vállaló tanárnő, s a diákok, abban a határszéli, kétnyelvű iskolában.

Nekem ez volt Apátistvánfalva üzenete.

S neked vajon mit üzent?

Major Árvácska

Fotó: Wagner Margit

ELEFÁNTLES ŐRMEZŐN

No, fiúk, lányok, merre csörög az a dió?

Bezúdul az őrs a Kinyó-lakásba

Tomi limonádét oszt az „elefántoknak"

Az előszobában utunkat állják a cipők. Tizenkét pár hever halomban. Kisebb és nagyobb, bőrcipő és bundacsizma. Aki nem zöldfülű, tudhatja: ez annak a csalhatatlan jele, hogy ebben a lakásban elefántok tanyáznak. Legalábbis egy Elefánt bizonyosan, és annak — fura ormányos: akár egyazon mesében szerepelhetne a hétfejű sárkánnyal — tizenkét folyton izgő-mozgó tagja. A budapesti Baranyai úti általános iskolában működő 5021. számú Szőnyi Márton Úttörőcsapat ötödikeseinek Elefánt őrse tartja „megszállva" Kinyó Tamásék lakását. Megszállva, ámde korántsem rettegésben. Hiszen ez az Elefánt nagyon barátságos és békés, még akkor is ha csöndesnek és mélának éppen egyáltalán nem nevezhető. Hallgat az intő szóra, és megjuhászodik; ha már túlzottan viháncolna, könnyű lekenyerezni egy kis szörppel, aprósüteménnyel. És végül is, szerencsére, a lakás sem porcelánbolt, ahová elefánt — amint a szólásból kiderül — jobb, ha nem teszi be a lábát.

Használjuk ki tehát az alkalmat, hogy egy budapesti panelházban nyílik módunk meglesni az elefántot! Kalandos vállalkozásunk előtt természetesen nem haszontalan tájékozódni arról, mit is keres tulajdonképpen ilyen szokatlan helyen. Merthogy azt mondják, az őrs összejöveteleinek „normális" színtere az osztályterem, ahol amúgy is napi öt, hat órát töltenek el tagjai, csak akkor éppen tanulói és nem úttörő minőségben. Mármost ez állítólag valamiért nyomasztó, akármennyire is második otthonunk az iskola. Mégiscsak jobb a pótotthonnál egy valódi otthon. Sok őrsnek van is sajátja, búvóhelynek nevezik, csupán az a hibája, hogy többnyire bokor alján, park zugában, boglya tövében lelhető föl. Az meg hamar megúnható, hogy az őrs minden hónap második szerdáján összegyűlik e meghitt helyen egy órácska körömfúvogatásra a téli zegernyében.

Ekkor következik az, hogy valaki, talán aki a legjobban vacog, megcélozza a lelkét, és azt mondja: „Tudjátok mit? Menjünk hozzánk!" Ezzel kezdetét veszi az „Egy őrs — egy család" akció. Ami hamisítatlan spanyolviasz: így volt ez mindig, huncut, aki azt mondja, ő találta föl! Az őrs tehát boldogan nekiered a meleg szoba reményében. Az immár acélos — ámbár átfagyott — lelkű invitáló előtt pedig felködlik a leleményesen csatatérré átalakított lakás képe, és halvány sejtései támadnak arról, amit ő ezért majd kapni fog. Legföljebb abban bízhat, hogy a váratlan invázió áldozatául esett szülője legalább azt kivárja, amíg a többiek hazamennek, és négyszemközt kerít sort az elszámolásra. Szükségtelen is leírni: nem kell ennek így lennie, egy ilyen eseménynek nem elengedhetetlen része a rajtaütés. Apu vagy anyu felkészülhet a vendégek fogadására, és ha az őrs tagjai sem csupán egy hirtelen ötlet nyomán özönlik el a lakást, hanem előre eltervezik mindannyian, hogy mit fognak csinálni, alighanem a családi otthon feldúlása is elkerülhető.

A morfondírozás közben felderítő utunk céljához értünk. Igazán nem volt nehéz ide találni: az Elefántok igyekeznek méltóak lenni őrsük névadójához, amelyről is köztudott, hogy igen szép, fülhasogató ricsajt tud csapni, amikor jól érzi magát. Márpedig az őrs tagjai láthatóan nem érzik rosszul magukat a szokatlan helyen. Van, aki sakkozik, aki kergetőzik, meg olyan is akad, aki fontos titkokról súg-búg a többiekkel vigyázva, hogy illetéktelen fül meg ne hallja. Nehéz lenne kiválasztani, ha nem tudnánk, ki a házigazda, és ki a vendég. Vagyis az Elefánt éppen olyan, mint bármely más őrs: akik ide tartoznak. Ugyan azt teszik, amit kortársaik közül bárki más, ha éppen nincs semmi fontos tennivalója. No, de, mennyivel egyszerűbb ez itt, mint egy osztályteremben!

Nádasi Tibor
Fotó: W. M.

A budapesti Kálvin téri aluljáróban ismerős fiút pillantottam meg.

– Szevasz Gabi! Mit keresel te itt?

– Várom a srácokat. Kószálni megyünk a Duna-partra.

– Közelebb nem lehet? Vagy már nem laksz a Havannán?

– De.

– Hát akkor?

– Kiüldöztek a lakótelepről.

Hitetlenkedve néztem a birkózónak is beillő, izmos fiúra, akit császárnak becéznek, és amolyan vezérféle volt már akkor is, amikor két évvel ezelőtt megismertem. Szélvész néven csapatot alakított és ő szervezte a Lakatos telepiekkel vívott kispályás futballmérkőzéseket. Tavaly összehozott egy zenekart is, és aláírásokat gyűjtött, hogy az egyik üres mosókonyhát klubszobává alakíthassák át. Az avatáson én is részt vettem.

– Nem úgy nézel ki, mint aki megijed a saját árnyékától. Különben is mindig volt néhány kísérőd.

– Lekoptak.

– A zenekarosok is?

– Új vezetőt választottak.

– És a klubbal mi lett?

– A múlt héten adtam vissza a kulcsot Ida néninek, a házmesterünknek. Én végleg bedobtam a törülközőt.

– De miért?

Sóhajtott egy mélyet.

– Hogy ne kelljen megruháznom valakit azért, mert hazugnak nevez.

– Elmondanád végre, hogy mi bajod?

Összeszorította a száját, lesütötte a szemét, mintha restellne beszélni a dologról. De aztán mégiscsak megoldódott a nyelve.

– A barátom miatt történt a zűr. Géza, az a fekete hajú fiú, aki kapus volt a Szélvészben, az egyik őrsi találkozóra gyufafejekből készített pukkancsokat hozott magával. Az összejövetel végén ezzel akart kicsalogatni Rákoskeresztúrra, a telkükre. Peti, a mókamesterünk azonban észrevette, hogy mi lapul a zsebében. Amikor Géza beszélni kezdett, kiemelt egyet, és a falhoz csapta. A pokoli dörrenés nagy pánikot keltett. Összefutott a fél iskola. Ahányan voltunk, annyifelé szaladtunk, másnap mégis név szerint szólítottak bennünket az igazgatói irodába, mert ijedtünkben a tanteremben felejtettük az őrsi naplót, amelybe előzőleg egytől egyig beírtuk a nevünket. Igazgatói intőt kaptunk. Géza könyörgött, hogy kísérjem haza, és mondjam azt a szüleinek, hogy tegnap délután ő nem volt velünk, mert otthon úgy tudják, hogy tegnap délután a telken őrizte a frissen odaszállított építőanyagot, amíg a nagyapja meg nem érkezik. Be volt gyulladva, hogy a pukkancskészítés miatt is kapni fog. Megsajnáltam, mert néhányszor láttam, hogy az apjának milyen gyorsan jár el a keze, ha dühös.

Gabi azzal mentette ki Gézát, hogy bocsánatot kért a szüleitől, amiért a barátja nevét is beírta a naplóba, de nem akarta, hogy hiányzónak számítson. Sajnos, az igazgató bácsi ezt nem vette figyelembe, így Gézának is intőt adott. Beszélt, beszélt, és eszébe sem jutott, hogy az ügynek folytatása lesz, a hazugság hazugságot szül majd.

– Kálmán bácsi, az osztályfőnökünk a szülőkkel is meg akarta beszélni a dolgot, mert szerinte egyéb gaztettek is terhelik az osztály számláját. Rendkívüli szülői értekezletet hívott össze, amelyen nekünk is részt kellett vennünk. Izgalmamban azt sem tudtam, mit tegyek. Mondjam meg az igazat? Éreztem, hogy nagy bajba sodorhatom a barátom, ha nem tartom magam ahhoz, amit a szüleinek mondtam. Titokban persze abban reménykedtem, hogy Géza feláll és... Helyette azonban Peti ugrott talpra, kerekre nyílt szemmel úgy nézett rám, mintha begolyóztam volna. Pedig azt ő és a többiek is sejthették, hogy miért állítok olyasmit, ami... „Azt akarod mondani, hogy Géza nem is volt mellettem?" – kérdezte. „Azt" „És akkor én kinek a zsebéből húztam ki a pukkancsot? A tiedből?" „Igen." „Megáll az eszem, hogy tudsz te hazudni!"

– Majd elsüllyedtem szégyenemben, mert tekintetem találkozott apu tekintetével. Falfehér volt az arca, de nem szólt, nehogy bántson még ő is. Csak hazafelé menet kezdett el dorgálni. „Az utolsó pillanatban rontasz el mindent" – mondta. „Mi lesz, ha elégtelent kapsz magaviseletből? Eszedbe jut egyáltalán, hogy nyolcadikos vagy, pályaválasztás előtt állsz?"

– A szülői értekezletnek lett folytatása?

– Annyi, hogy apu kérésére az igazgató bácsi egy másik osztályba helyezett át. Azóta csak akkor tartózkodom a Havannán, ha az iskolában, vagy otthon vagyok.

– Gézával mi van?

– Kerül.

– És te egy ilyen srác miatt vállaltad, hogy hazugnak nevezzenek?

– Bajban volt.

Faragó György

Görög Júlia grafikája

»Bedobtam a törülközőt...«

ZSIBONGÓ

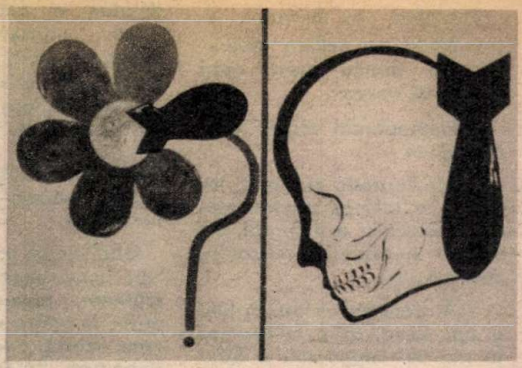

FALIÚJSÁGON

A két plakátot, melyekről a felvétel készült, a gersekaráti 1746. számú II. Rákóczi Ferenc Úttörőcsapat faliújságján láttuk. A gersekaráti gyerekek így is hitet tesznek a béke mellett és tiltakoznak a fegyverkezés ellen.

EGY KÉP — EGY MONDAT

Így is lehet?

A PAJTÁS TELEXE

Két újabb iskolaszövetkezet alakult Vas megyében; a szombathelyi Fürst Sándor és a csehimindszenti körzeti általános iskolában. Az iskolákban nyitandó boltjukban az iskolaszerek, tej, üdítő, édesség és sütőipari áruk mellett szépirodalmi könyveket is árusítanak. ● Ünnepi tanácsülésen községgé avatták — az Elnöki Tanács határozata alapján — az ország legnépesebb pusztáját, a mohácsi síkságon fekvő Sátorhelyt. A felszabadulás óta először született község Baranya megyében, mintegy pótolva a megszűnt zselici Gyűrűfűt. ● Új — tizenhat tantermes, korszerű tornacsarnokkal és konyhával ellátott — általános iskola építésébe fogtak Szentgotthárdon. Az új iskola elkészültével megszüntethetik a szükségtantermeket. ● A MÉH január 1-től felemelte egyes papírhulladékok átvételi árát. Az új árakról a begyűjtőhelyek adnak tájékoztatást.

1 PERC ÚTAZ EXPRESS SZEL

Novák Rudolf, az Express osztályvezető-helyettese:

— Természetesen változatlanul kiemelt feladatunk a tanulmányi kirándulások szervezése. Ennek megfelelően igyekeztünk olyan egy, két, háromnapos túrákat összeállítani, amelyek sok látnivalót kínálnak, az áruk viszont a diákok pénztárcájához méretezett. Ilyenek az úgynevezett arborétumi látogatások; például az egynapos Budapest — Tata — Győr — Pannonhalma — Zirc — Csákvár — Bicske — Budapest útvonalú kirándulás. Program: Tatán séta az Öregtó parján lévő természetvédelmi területen, Győrött rövid városnézés, Pannonhalmán az apátság és az arborétum, Zircen az arborétum megtekintése. Ára, ebéddel együtt, személyenként 226 forint.

AZ ÉN PORTRÉM

Fehér Enikő vagyok és a nyíregyházi 2. számú iskola 8/a. osztályába járok. Úttörőtisztségem: a 426. számú Váci Mihály Úttörőcsapat kultúrosa vagyok. Már kisdobosként rajtitkár voltam, s Kiváló kisdobos munkáért, majd a Kiváló úttörőmunkáért kitüntetést kaptam.

Egyik kedvtelésem, mármár szenvedélyem a gyűjtőmunka. A Szovjetunió megalakulásának 60. évfordulójára például készítettem egy albumot, amit a zánkai úttörőváros Hagyományőrző Múzeumában bárki megtekinthet. Különben már többször élvezhettem a zánkaiak vendégszeretetét. Zánkai nyár cím alatt élményeimet is megírtam, s ez a „dokumentum" ugyancsak a múzeumba került. A csapatomban én vagyok a Riporter őrs vezetője, s már kétszer szerepeltünk a Magyar Rádió nyíregyházi stúdiójának műsorában.

ZALKA FALUJÁBAN

Alig egy éve, hogy Zalka Máté szülőfalujában, Tunyogmatolcson Kisgyörgy László KISZ-es ifi vezetésével összegyűltek a Zalka Máté Úttörőcsapat citeramuzsikát kedvelő és citerázni szerető tagjai. A nyáron már résztvettek a Szabolcs-Szatmár megyei népzenei táborban, kiválóan szerepeltek a járási úttörő kulturális szemlén és eljutottak a Nyírbéltelken tartott megyei fesztiválra. Rendszeresen fellépnek a helyi művelődési házban.

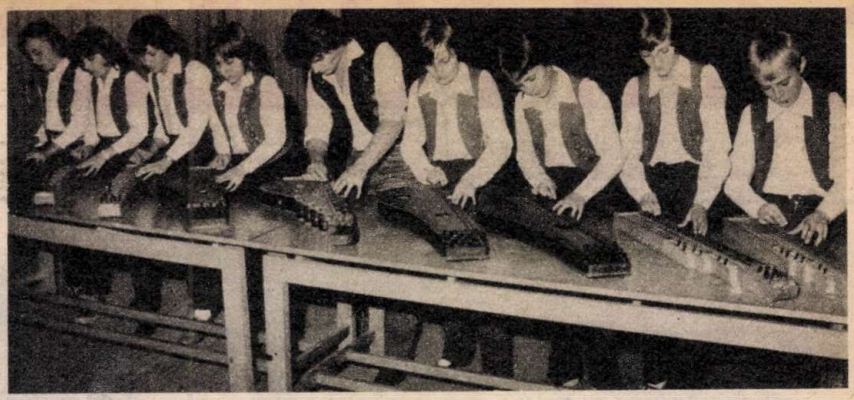

TUDOD-E?

150 éve, 1834. február 8-án született Dmitrij Ivanovics Mengyelejev. A nagy orosz vegyész, természettudós legjelentősebb felfedezése a kémiai elemek periódusos rendszere, illetve az ennek alapját képező periodikus törvény, amely a természet egyik alaptörvényének bizonyult. Ezen alapszik a kémiai anyagok szerkezetének modern elmélete is. Mengyelejev munkássága kiterjedt a kőolaj, kőszén-, metallurgiai és kémiai ipar szinte minden területére. Agrokémiai kutatásokkal is foglalkozott.

VESZÉLY MINDEN TEKINTETBEN

„Így látom a közlekedés veszélyeit" — ez volt a címe annak a rajzpályázatnak, amelyet az Országos Közlekedésbiztonsági Tanács hirdetett meg. A beérkezett rajzokat az OTP Művelődési Klubjában lehetett látni. A legjobb művek alkotói díjakat kaptak, többek között a Pajtás szerkesztőségétől is.

KOCCANÁSOK

Változik a világ.

Két kis ember, alsó tagozatosok lehetnek, beszélget a toronyház árnyékában. A harmadik emeleten az ablakból fiatal anyuka hajol ki.

– Zoltika! – kiált. – Miért nem mentek csúszkálni?!

– Jó, jó. Megyünk már – mondja kelletlenül Zoltika, s komótosan elindulnak a játszótéren kialakított jégpályára.

Lám, lám – tűnődöm. Amikor én ekkora voltam, mintha másképp történt volna . . .

(Szente)

A budapesti Planetáriumban 4–7. osztályosoknak február 7-én 10 és 14 órakor, 9-én 14 órakor, nyolcadikosoknak, elsős és másodikos gimnazistáknak, szakközépiskolásoknak és szakmunkástanulóknak február 7-én 12 órakor tartanak előadást.

A Planetárium Budapest X. kerületében, a Népligetben található, a Könyves Kálmán körút és az Üllői út kereszteződésében, az 55-ös autóbusz és a 75-ös troli végállomásánál, 300 méterre a 3. metró népligeti állomásától.

ÉLELMES GYEREK!

ZSIBONGÓ

E.T. A FÖLDÖNKÍVÜLI

E. T. megjelöli a fiú homlokát: légy jó Elliott!

Levelek érkeznek szerkesztőségünkbe. Egyre több levél. Gyerekek könyörögnek, védjük meg a Földönkívülit a felnőtt sajtóban megjelent és még ezután megjelenő „utálatos", „nagyképű" kritikáktól.

Részlet egy Hódmezővásárhelyről érkezett levélből: „Arról van szó, hogy az 1983 decemberének utolsó hetében megjelent Új Tükör hetilapban olvastunk egy kritikát, amely feldúlta a lelkünket. A cikk a következő címen jelent meg: E. T. (Elégtré . . .) Szeretnénk ezt a kritikát megcáfolni . . ."

Nos, kedves Árpád és kedves többiek, akik dühösen meg akarjátok védeni az ősöreg botanikust, a szeretetre méltó kis szörnyeteget, figyeljetek ide! E. T. a filmbéli történetben valóban a gyerekek segítségére szorul, ám a szupermozi, amelynek ez a kis extraterresztriális, kitalált űrlény a főhőse, nem szorul védelemre. Hiszen úgy zúgatja végig földgolyóbisunkon a világsiker, hogy a csipkelődő kritikákat — tartalmazzanak azok bár esztétikai igazságokat — éppúgy nem érzi meg, mint elefánt a szúnyogcsípést.

Ne dühöngjetek hát a kritikákon, inkább gondolkodjatok el azon, vajon miben rejlik a film elemi erejű sikerének a titka?

Kezdjük ott, hogy változnak az idők és változnak benne a mesék. Nagyanyáink Piroska és a farkas, meg Hamupipőke történetén nőttek fel. Ti, mai gyerekek viszont fantasztikus mesékkel tápláljátok a fantáziátokat, s egyedül ti döntitek el, hogy egy-egy — a filmiparban létrehozott mese — mennyit ér. Lebilincsel? Fölkavar? Lelkesít? Meghat? Ha igen, akkor tiétek a film, tiétek az élmény, s nagyapó korotokban is emlékezni fogtok rá. Én is őrzök gyerekkoromból filmélményeket. Ó, az a csodálatos Bagdadi tolvaj, a bűbájos Csodaparipa, a fátyolosan fénylő Ruszlán és Ludmilla és a játékosan jópofa Csuka parancsára című film. Nem valószínű, hogy filmtörténeti szempontból izgalmas alkotások voltak ezek, sőt! Sok mesefilmet láttam, amit egy akkori, vagy egy mai kritikus nyugodtan illethetne szamárfüllel. Nekem mégis megmaradtak az emlékezetemben, s azt hiszem, akarva-akaratlanul befolyásolták érzelmi életem alakulását. Filmnek tehát ilyen hatása is van. A film nemcsak szórakoztat, nevel is. Én a gyerekekhez is szóló filmeket mindenekelőtt két szempontból osztályozom: kártékony, vagy építő. Mit értek ezen? Kártékony a film — legyen bár tele művészi megoldásokkal —, ha olyan hőst eszményít, csempész be a szívetekbe, aki mentes minden nemes érzelemtől, tehát ha eredeti pofának mutatja be a csalót, szeretnivalónak a hazugot, bátornak a gengsztert, kedves furfangosnak a kaszszafúrót.

Építőnek érzem a filmet

Elliott szereti az ősöreg botanikust és úgy érzi, lélekben örökre vele marad

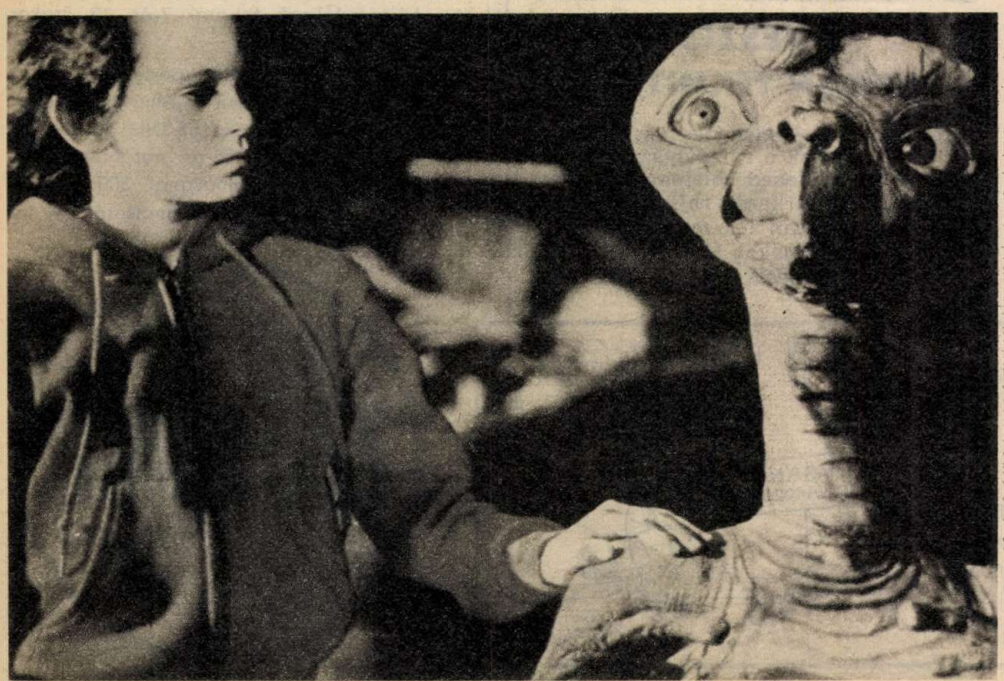

PAJTÁS FILM-KLUB

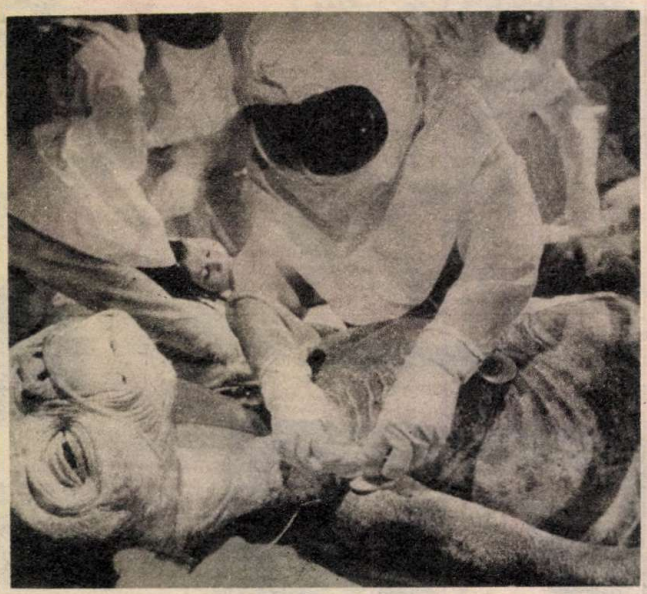

Mindig ettől féltem! Ezek itt megölnek engem . . .

— legyen bár mentes különleges művészi megoldásoktól — ha jóságot, nemeslelkűséget, szeretetet tanultok belőle, s úgy gondolom, hogy az E. T. ilyen. Képzeleteteknek szüksége van a kalandos csodákra, s ha ilyen tömény kapjátok a csodát, meglehet, elragadtatásotokban elsírjátok magatokat, s ámulva fürkészitek saját szíveteket: lám, lehet szeretni a rútat is, ha annak szívfénye megigéz! Bizony, ebben rejlik az E. T. nagy sikerének titka. A hagyományos mesékben mindig a rút a gonoszság hordozója, a szép pedig a jóságé. Ez a film feje tetejére állította ezt az ősi tételt, s ki tudja, talán elindít bennetek valamit, s ezentúl nem csúfoljátok testi fogyatékos osztálytársaitokat, s a rút kis „egér" haverotokban is megpróbáljátok felfedezni a belső szépséget. Azt, ami kívülről nem látszik. Ha ilyen nyomokat hagy bennetek a film, akkor célt ért, még akkor is, ha eredendően mondjuk nem a ti lelketek nemesítése volt a célja, hanem a kasszasiker. Egyik nem zárja ki a másikat.

Béküljetek meg tehát a kritikussal, mert neki az a dolga, hogy fölhívja a figyelmet egy alkotás gyengeségeire, ügyetlenségeire. Inkább nézzétek meg még egyszer a filmet, és próbáljátok megfigyelni, ülnek-e igazándiból a megállapítások. Igyekezzetek ti is kritikus szemmel nézni a pergő eseményeket, s ha elragadtatásotok megint erősebb lesz, mint gyanakvó józanságotok, akkor adjátok át magatokat az élmény örömének, végtére is a film nektek készült, erejének, hatásának, esztétikumának ti vagytok a mércéi.

Magyar Katalin

Mindjárt itt lesz az űrhajó! Siessünk, mentsük meg E. T.-t!

SZERKESZTŐTÁRS KERESTETIK!

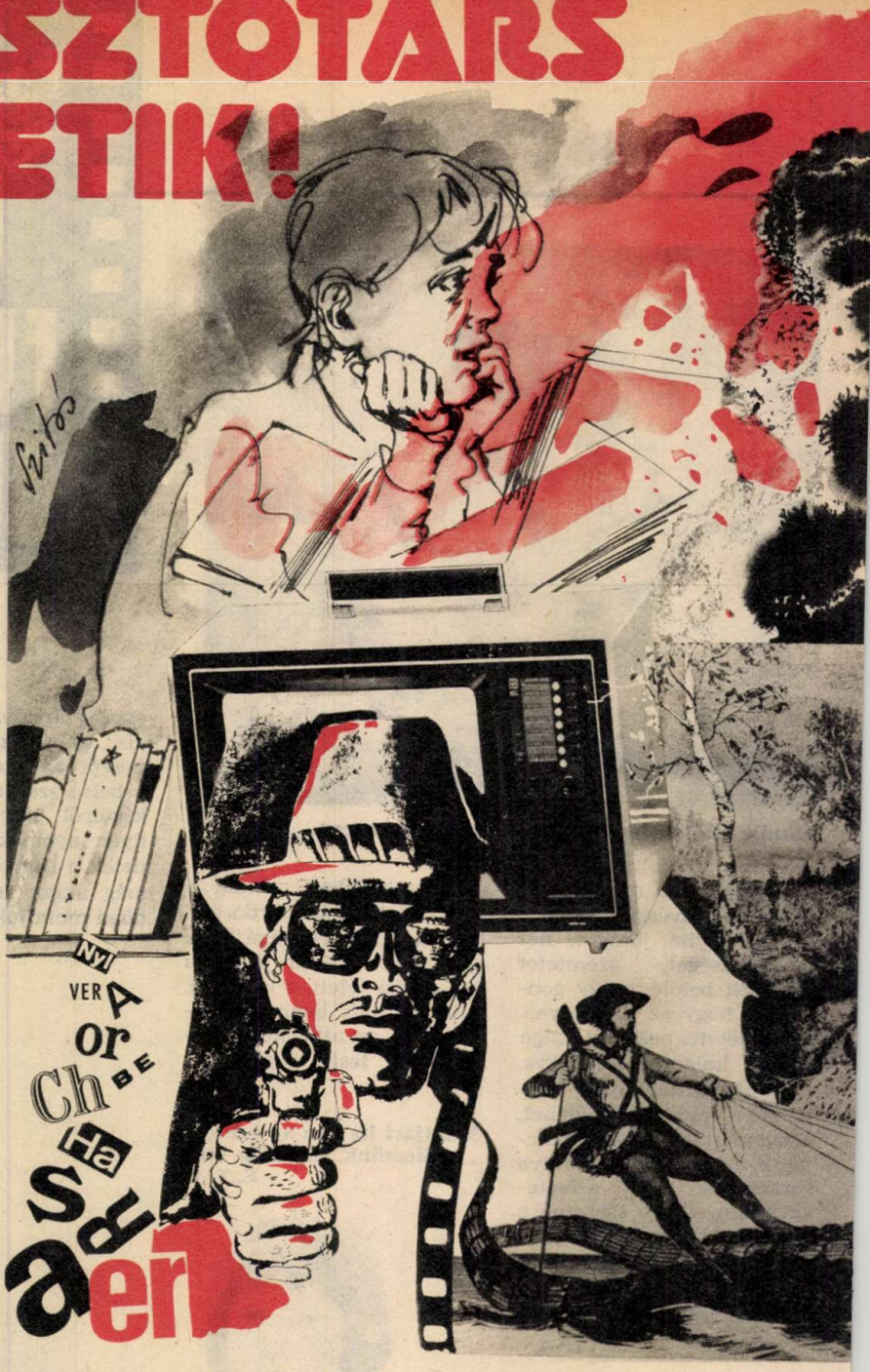

Mi az erősebb: a látvány, az írott szó? Mi van a fantáziával, amely eddig mindennek a mozgatórugója volt?

Járok-kelek köztetek, beszélgetek veletek. Leginkább az érdekel, hogyan hatnak rátok a világ dolgai, mi az, amitől meghatódtok, mi az, amiért lelkesedtek és mi az, ami nem érdekel benneteket. A betű sajnos, egyre kevésbé. Az irodalom jellemformáló, léleknemesítő hatása fakulóban van. A televízió, a mozi és hamarosan majd a video uralma alatt éltek. A mindent elsöprő, és betöltő látvány valósággal beprogramozza az agyatokat. Az otthon képernyőjén keresztül rátok zúdul a világ: gépfegyverek sortüze tizedeli álmotok békéjét, terroristák bombái robbannak a tejesbögréitek fölött, krimihősök villogtatják késüket az orrotok előtt... Mindez méreg, amely nem öl, „csak" átformál. Kiszívja belőletek az apró örömökre való hajlamot, alkalmatlanná teszi dobhártyátokat a boldogság csöndes neszeinek felfogására.

MI SZÓRAKOZTAT?

Mennyi látvány! Mennyiféle esemény zúdul a szemetekre. És csak egyet tudtok pontosan. Ha leültök a tévé elé, ha elmentek a moziba, ha könyvet vesztek a kezetekbe, elsősorban szórakozni akartok, a szórakozást pedig a fordulatos, lebilincselően izgalmas kaland jelenti számotokra.

A minap láttam egyikőtöket a moziban. Kipirult arccal, földobottan jött ki a film végén, látszott rajta, hogy remekül érezte magát, pedig a filmvásznon pergő esemény igazán jellemromboló volt. A D. B. Cooper üldözése című amerikai film egy torz ideált csempészett be a nézők jóindulatába. Korunk egyik legfélelmetesebb lelki torzszülöttjét, a repülőgép-eltérítő bandität választotta főhősül, az új típusú, gátlástalan vagányt, akinek életcélja a munka nélkül megszerzett gazdagság, életstílusa pedig mások átverése, meglopása, becsapása. Ebből a félelmetes figurából csinált a rendező kedves, bájos, jópofa csirkefogót, akinek szurkolni kell, akit csodálni lehet. Láttam körülöttem az arcokat, a legtöbben el voltak ragadtatva. Hiába álltam volna eléjük, hogy ne higgyenek ebben a félelmetes gazfickóban, ne szeressék ezt a felelőtlen vagányt. A látvány hatása mellett undok prédikációnak tűnt volna szavam, és nyilván gyorsan megkaptam volna a magamét. Nagyon sok ilyen és ehhez hasonló élmény befolyásolja jellemetek alakulását, s vajon tudja-e ellensúlyozni e rossz hatásokat a jó irodalom? De mi az, hogy jó irodalom, és milyen az az irodalom, ami nektek jó, ami benneteket érdekel?

Sok érdekes vita zajlott már közöttünk erről, ám a legemlékezetesebb egy tatabányai beszélgetés volt, amely során az iskola könyvtárában Papp Mónika, Dániel Marina, Székelyhídi András, Cserfalvy Gábor, Székely Anita, Jobbik Hajnalka és Grunner Edina olyan értelmesen és őszintén mondták el véleményüket, hogy gondolataikban egyszeriben összefoglaltatott szinte minden eddig hallott tizenéves kortárs véleménye.

KALANDOK, ÁLLATOK, TECHNIKA...

Bizonyosságot nyert — amit eddig is sejtettem —, hogy ti, a huszadik század végén élő tizenévesek a fölkavaróan izgalmas cselekményt szeretitek, s úgy érzitek, számotokra

legesleginkább lebilincselő műfaj korunk új mesevilága, a fantasztikus irodalom. És nem érdekel benneteket, hogy erről mi a véleménye a felnőtteknek, hogy ők mit tartanak „magasrendű" irodalomnak. Képzeleteteket már csak hihetetlen, elképesztő kalandok sorával lehet kielégíteni.

És mi érdekel benneteket még? No, igen, az állatok. A krokodilok és macskák, halak és kutyák, madarak és mókusok. Hiába ágál a szomszédasszony, hiába féltenek szüleitek a kutyáktól, ősi barátságotokat az állatokkal nem adjátok fel, mert tudjátok, érzitek, hogy az állatok őszinték, nem álnokok és nem hazugok. Az állatok a természet törvényei szerint élnek, nem bontják meg annak harmonikus rendjét, s a szeretetet, amit tőletek, tőlünk kapnak, ezerszeresen meghálálják, mintha tudnák, hogy életük, sorsuk tőlünk, az emberektől függ. Aki róluk ír, s teszi mondjuk úgy, mint Fekete István tette, az általában bennetek is hálás közönségre lel.

És fölöttébb érdekel benneteket a technika világa is; az okos robotok, a villogó számítógépek, a csillagokra meredő távcsövek, a lézersugár, az űrhajó, a repülőgép és az autó. Végtére is ezek a technikai csodák teszik elérhetővé a fantasztikum birodalmát.

Na és a történelem? Ha színesen, érdekesen és igazul tárják fel előttetek a múlt példáit, bizony sokatokat az is érdekli éppúgy, mint a Földet körbekalandozó izgalmas útleírások.

De ti hol vagytok? C[illegible]gatok megfejtése, gyereksorsotok gyötrelmei, örömei, életetek és boldogulásotok e hazában, e világban. Ez vajon mennyire érdekel benneteket? Mennyire figyeltek arra az irodalomra, ami közvetlenül a ti hétköznapjaitokkal foglalkozik? Természetesen az ilyenfajta regények is érdekelnek benneteket, de furcsa módon nem ez áll az összefoglalás élén. Ha hirtelenjében választanotok kell, hogy mondjuk Somogyi Tóth Sándor Gabi című regényét olvassátok el, vagy Nemere István valamelyik fantasztikus könyvét, nagy a valószínűsége, hogy az utóbbira szavaztok. A moziban is ezerszer inkább megnézitek a Csillagok háborúját, mint azt a magyar filmet, amely a ti arcotok elé igyekszik tükröt tartani.

A LÁTVÁNY ERŐSEBB?

Nem arról van szó, hogy benneteket nem érdekel korunk, pontosabban korotok valósága, főként, ha abban tizenéves életetek legtitokzatosabb és legizgalmasabb rejtélyére, a szerelemre találtok valamiféle megfejtést. Nagyon is érdeklődtök a szerelem iránt. A Szívügyek című Kristály magazinunk irodalmi pályázatára bezúduló töménetlen anyag is bizonyítja, mennyire közel áll hozzátok a téma. Valósággal sziporkázott a fantáziátok, amikor lehetőséget kaptatok arra, hogy egy korotokbeli fiú és lány életét szerelmét továbbírjátok. Könnyes és vidám, szomorú és boldog történeteket írtatok a szerelemről, és minden sorotok azt bizonyította: van szívetek is.

Nem akartok ti leszokni az olvasásról, csak figyelmetek terelődik észrevétlenül másfelé. A látvány színpompás attrakciója leköt, s időtök ha marad, legfeljebb képregények felületes átfutására lesz elég. Ha nem vigyáztok, ha nem vigyázunk, ha nem vigyáznak azok, akiknek dolga, hivatása a kultúra kertjét számotokra is termővé tenni.

Lapunkban ezentúl még többször és még rendszeresebben közlünk irodalmi alkotásokat. Folytatásos regényt, verseket, novellákat. S lehetőséget biztosítunk nektek arra, hogy őszintén, bátran éljetek a véleményalkotás lehetőségével. Írjátok meg: ez tetszett ezért és ezért, ez nem tetszett, azért meg azért. Aki ily módon rendszeresen és értelmesen segíti szerkesztői munkánkat, azt alkalomadtán, amikor egy-egy íróval interjút készítünk, riportertársnak, vitapartnernek is meghívjuk. Sőt, legügyesebb kritikusainkat alkalmanként irodalmi rovatunk „társszerkesztőjének" is „kinevezzük."

M. K.

Szitás György rajza

Amikor a medve megrögzött szokása szerint kilépett a barlangjából, egy kéz nehezedett a vállára.

— Jó reggelt!

A szerencsétlen jószág megdermedt a rémülettől, és moccanni sem mert. Szemmel láthatóan el volt készülve a legrosszabbra is. Aztán félénken megfordult, és amikor megpillantott, nyüszítve visszahőkölt. Úgy látszik nem ilyennek képzelte a legrosszabbat.

— Hát hogy s mint, hogy s mint? — vigyorogtam, hogy oldódjék a hangulat. — Tájékozódunk, tájékozódunk?

— Öö... hogyne, hogyne — készségeskedett a medve, és ő is vigyorogni próbált. — Először is az égtájakat kell megállapítanom. Azt mondja... előttem van észak, hátam mögött dél...

Nem nézhettem, ahogy szánalmasan toporgott.

— Megbolondult, Talpas úr? — kérdeztem barátilag. — Mi a fészkes fenét akar az égtájaktól? Nézze meg gyorsan, hogy mi a helyzet az árnyéká-

val, aztán döntsön. Hogyan tovább?

— Mi van kérem? — érdeklődött a roppant maci. — Mármint hogy az árnyékomat?

— Azt. Istenem, micsoda medvék vannak. Szóval, ha nem tudná, ma február második van, kedves barátom.

— Úúúgy?... Tehát második. Ez nagyon, de nagyon érdekes.

— Na, éppen vannak ennél érdekesebb dolgok is. Egyszerű meteorológiai előrejelzésről van szó. Ha jó idő van, Ön megpillantja az árnyékát, megijed tőle, és hanyatt-homlok visszarohan a barlangjába. Ha viszont rossz idő van...

— Stop! Innen kezdve egészen rossz a szöveg. Még hogy én megijedek az árnyékomtól! Olyannak látszom netán?!

Legkevesebb nyolcszáz fog kezdett csattogni a szájában, úgyhogy nem nyakaskodtam tovább.

— Óh dehogy... egyáltalán! De hát mindenki beszéli. Valami alapja tehát biztosan van.

— Nézze barátom, én felvilágosult állat vagyok, ilyesmiről tehát hallani sem akarok. Véletlenek egybeeséséről van szó, ennyi az egész.

— Gondolja? De hát akkor miért bújt elő a vackából éppen ma?

— Mert felébresztett valami vészjósló moraj.

— Csak nem álmodott valami rosszat?

— Szó sincs róla. Csupán a gyomrom korgott. Tudja veszettül megéheztem.

Valami fenyegető felismerés csillant a szemében, tehát gyorsan folytatni kellett a beszélgetést.

— Nono, kedves kolléga, nono!... Ne felejtse el kérem, hogy Ön előszeretettel táplálkozik növényi eredetű élelmiszerekkel.

— Is! — mondta nyomatékkal a medve, és közelebb lépett. — Én ugyanis mindenevő vagyok, a minősítésem pedig kifejezetten ragadozó!

— Még ilyet... és izé. Valamit akart az égtájakkal. Csak nem a sültgalambot várja, hehe-he.

— A postagalambot. Egyébként meg nagyon szeretem a vihogó táplálékot.

Egyetlen szempillantás alatt megkomolyodtam.

— Tehát a postagalambot.

— Személyesen. Tudniillik a lakásigénylésemre várok választ. Hamarosan tágasabb otthonra lesz szükségünk.

— Nocsak, nocsak. Alig nyílik ki a szemünk, és máris palotákról ábrándozunk.

— Megpróbálom türelmesen elmagyarázni — mondta türelmetlenül a bozontos. — A helyzet az, hogy mi medvék így tavasz közeledtével általában családi örömök elé nézünk. Nemsokára öt-hat apró bocs fog gőgicsélni körülöttünk. Tud követni, barátom?

— Hogyne, hogyne! És izé... szívből gratulálok! De egy valamit azért még mindig nem értek.

— Csak egyet? Ahogy így elnézlek fiam, te dicsekszel.

Rövid tűnődés után mégsem rontottam rá. Most üssek meg egy leendő apát?

— Szóval az imént mintha a korgó gyomrát említette volna, kedves Talpas úr. Nos, én úgy értesültem, hogy a téli álmot alvó egyedek elegendő tartalék táplálékot halmoznak fel a szervezetükben, azonkívül lelassul az anyagcseréjük, a biológiai ritmus...

— Na ebből elég! Ezt kikérem magamnak. Mi medvék nem ismerjük a téli álom, a khm... diapauza állapotát. Ezt csak holmi erszényesek, és a gerinctelenek ismerik. Remélem nem tart gerinctelennek?

— Hova gondol, aranyos medve úr! Na de igazán.

— Azért mondom. Szóval mi időnként kijárunk némi táplálékért. És ha véletlenül február másodikán járunk ki, hát akkor február másodikán járunk ki. Többek között...!

— Na de hát... ilyenkor nem illatoznak a bogyók, a patakban nem fickándozik a hal, a fák odvából nem csorran a méz...

— Hát éppen ez az! Koplalunk is egész télen, mint valami remete. Én magam is leadtam már vagy tíz kilót. Lötyög rajtam a bunda. A szemem kopog az éhségtől, és akkor még ostoba fecsegésre vesztegetem az időmet...!

Hirtelen minden porcikámban éreztem, hogy elérkezett a villámgyors búcsú pillanata. Talpas úr komolyan fontolóra vette az elfogyasztásomat, és megindult felém... Ám ekkor váratlanul megpillantotta az árnyékát a szikrázó havon, és ész nélkül bemenekült a barlangjába.

Az esetből két fontos következtetést vontam le. Egyrészt azt, hogy napfény nélkül nincs élet, másrészt meg azt, hogy ezek szerint hosszú és kemény tél lesz. Bár ez utóbbival azért van egy kis baj. Mert ha egy másik barlangnál egy másik medvére véletlenül éppen nem sütött rá a nap, akkor lehet hogy mégis inkább rövid és enyhe telünk lesz...

Cser Gábor

TÍMÁR GYÖRGY:

Álarcos felvonulás

Ez itten a maszkabál,
minden gyerek maszkba jár.
Egyik vonat,
másik ugat,
a harmadik sasmadár.

Robog, tülköl tűzzel Berci,
Aki most egy Diesel-Merci.
Arrébb hatos villamost
játszik — csin-csin! —Csilla most.

Fekete frakk, nagy kézelő:
cilinderből Bűvész Benő
tükörtojást igéz elő.
Tercsi Lóri-papagáj,
Fercsi félszemű maláj,
Julianna habostorta,
Éva vasorrú boszorka,
szeme helyén kárbunkulus,
álla helyén furunkulus,
csupa kecs és csupa báj.

Ancsa virág. (Szegény Linné,
hogyha látná, el se hinné!)
Péter viszont bantu néger,
fülében is cipőkrémmel.
Zsolt távcsöves csillagász,
Katalinka piros ász,
Jocó pedig robotember
orrlikában napelemmel,
s kályhacsővel hadonász.

Zsiga jön most —lépte dobban —
feje körül tévé-tok van.
Ő a bemondó. No, mit mond,
hogyha bekapcsolják, Zsigmond?
Két kézzel fogva a maszkot,
így szól: „Tudjátok meg azt, hogy
ez itten a maszkabál,
minden gyerek maszkba jár,
egyik vonat, másik ugat,
és mindegyik szörnyen mulat,
míg csak tart e
tréfás karne,
tréfás karnevál!"

A tököt, külseje miatt általában a világ bamba jelenségei közé sorolja a közvélemény. Pedig lám csak, mennyire megváltozik, ha egy kicsit „törődünk" vele!...

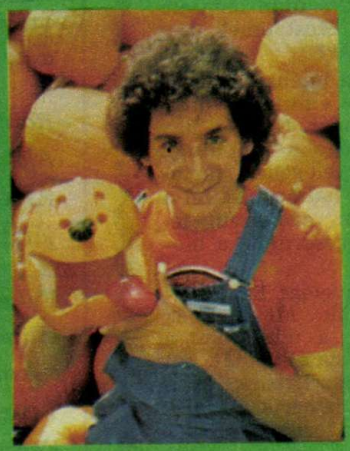

TÖKFE

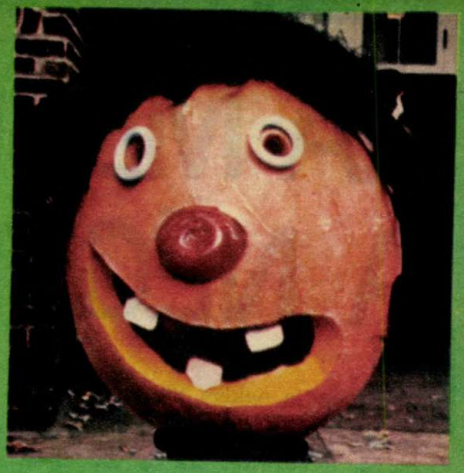

EK ÉS ÖTLETEK

A tökfejek és az ötletek rendes körülmények között igen távol esnek egymástól. Farsang idején azonban a körülmények nem annyira „rendesek", úgyhogy ezekben a hetekben a fenti szabály is némi módosításra szorul. Egy kellőképpen ötletes fej a legközönségesebb tökfejeket is életre képes kelteni, keze nyomán huncut fickóvá válik akár a legkifejezéstelenebb dinnye is.

Mint a képekből is kitűnik, kiegészítő eszközként bármi megfelel. Villanykörte, műanyag játékalkatrész, kockacukor, radír, pingponglabda . . . egyszóval mindenféle kacat.

Ami a legfurcsább: a valóságtól minél elrugaszkodottabb pofa vigyorog vissza ránk, valahogy annál több emberi vonást fedezhetünk fel ezekben a jókedvű, farsangi maskarákban . . .

—R —R

KEDVES ISMEROS

HA MEGUGORJA A NÉGYEST

Ne mondja nekem többször senki, hogy a műkorcsolya (és a jégtánc) a szépség sportja!

Még akkor se, ha a Budapest Sportcsarnokbeli tízezer néző, s újabb százezrek (milliók?) a tévé képernyője előtt — a szépségre emlékeznek. *Katerina Witt* kedves mosolyára, *Besztyemjanováék* játékos párosára, *Jane Torvill* és *Christopher Dean* művész-táncára. Nem vitatkozom a budapesti Európa-bajnokságot szurkolóként, tehát egy kicsit kívülről figyelő nézőkkel.

Csakhogy én láttam a férfiak versenyét.

*

Ott tanultam meg, azon az estén, a Budapest Sportcsarnok lelátóján: ez a sportág — izgalom.

Nem mondom, jutott a várakozásból, a feszültségből az előző napokra is, s három nap történése kellett ahhoz, hogy igazi versenyhangulat uralkodjon a csarnokban. Kialakuljon az a titkos szövetség néző és sportoló között, amely csak a legnagyobb viadalokon születhet meg; valami cinkosság, ahol nem az eredmény, hanem maga a produkció a lényeg.

Kellett, persze, három világklasszis is.

Alekszandr Fagyejev, Moszkvából; *Rudi Cerne* és *Norbert Schramm* az NSZK-ból. Három huszonéves fiatalember, akiért nyolcezer ember ült a lelátón. A trónon — még — Schramm: ő volt a bajnok, de a kötelező és a rövidprogram után Fagyejev vezetett. Kettejük között Cerne állt.

Szólt a bemondó; jött a szovjet fiú. Nyolcezer ember várt. Valaki megcsörrentett egy papírzacskót. A hang végigdübörgött a termen.

A várakozás a csarnokban oldódott könnyebben. Két órával a futás után (túl az eredményhirdetésen, túl a kötelező tévényilatkozatokon, már a doppingvizsgálaton is túl) Norbert Schramm arca még mindig csupa feszültség volt. Eltolta magától a felkínált doboz sört, a kérdésre: mit érzett a dobogón állva, meg hogy lejátszotta-e újra a kűrt magában, elhúzta a száját.

— Nem érez az ember odafönn semmit. Boldog, hogy túl van a futáson, megkönnyebbül, hogy vége a versenynek. Nézi a zászlót, amit a tiszteletére húznak föl és csak azt érzi: nagyon fáradt. A gondolatok csak másnap jönnek.

*

Ott tanultam meg, hogy ehhez a sportághoz hozzá tartozik a bukás is.

Jött a szovjet fiú, huszonkét éves egyetemi hallgató, aki soha még ilyen nagy versenyt nem nyert. Két napon át csodálatosan korcsolyázott, sokan előre neki adták az aranyat. Jött tehát Fagyejev esélyességtől hajtva, és első triplájában — bukott egyet.

— Otthon már ugrottam négyest az edzésen. Most is négyes Rittbergerhez készültem, tripla lett belőle. Abból meg a bukás.

Esett Schramm is. Békésen korcsolyázgatva, egyszerű lépéskombinációban — nekihátrált a falnak.

— El tudta volna képzelni, hogy egy világklasszis világversenyen ilyet hibázzon? — kérdezték tőle az újságírók.

— Most már el tudom képzelni. Először azt hittem jéghiba volt. Később visszamentem, megnéztem: jó volt a jég. Én hibáztam.

Rudi Cerne nem tudott hibázni. Rudi Cerne ezen az estén tökéletes volt. A közönség neki ítélte az aranyat. A pontozóbírák Fagyejevnek.

Mert — ezt is megtanultam azon az estén a Budapest Sportcsarnokban — a korcsolyasporthoz hozzá tartozik az is, hogy másképp látjuk a dolgokat.

Norbert Schramm csodálatos volt, de bukott. Rudi Cerne csodálatos volt és nem bukott. Alekszandr Fagyejev nem volt csodálatos és bukott. Hármójuk közül azonban ő volt az, aki — korcsolyázott. Ha megugorja az egyetlen négyest, senkinek nem jut eszébe vitatni győzelmét.

Csakhogy nem ugrotta meg.

— Nem voltam igazán jó — mondta később. *— Nem tettem meg mindent a győzelemért.*

— Mit kellett volna még tennie?

— Legyen az én titkom. Majd meglátják Szarajevóban.

Rudi Cerne ugyanott — ugyanerről:

— A pontozók korrektek voltak. Örülök, hogy jól futottam, meglehet, ha később következem, többet kapok. De az is lehet, hogy akkor nem futok olyan jól.

A szovjet fiú ott avatódott igazi bajnokká, a két nyilatkozat után, a sajtókonferencián. Meg annak a tizennyolc évnek a munkájával, amelylyel nagy győzelmére készült.

Ott tanultam, ugyanis, a Budapest Sportcsarnokban, hogy ez a sportág is — munka. Hosszú-hosszú évek következetes, kemény, tudatos munkája.

— Hány órát edz naponta Alekszandr?

— Nyolcat.

— Az több, mint a heti munkaidő!

— Erre még nem gondoltam.

Edzésről jött, edzésre ment a budapesti versenynapok idején is a bajnok, ahogy megszokta négyéves kora óta. Akkor húzott ugyanis korcsolyát először a lábára a kis kazanyi patak jegén. Hétévesen lett műkorcsolyázó, Sztanyiszlav Zsuk kilencéves kora óta az edzője.

— Kezdettől fogva tehetséges fiúnak tartottam Fagyejevet — mondta az edző. *— Sokáig ösztönösen végezte a dolgát. Aztán eljött az idő, hogy mondtam neki valamit, és azonnal megcsinálta, amit elképzeltem. Onnan kezdve biztos voltam benne, hogy egyszer ő lesz a bajnok.*

M. Á.

Fotó: Potzmann János

PAJTÁS

ALEKSZANDR FAGYEJEV

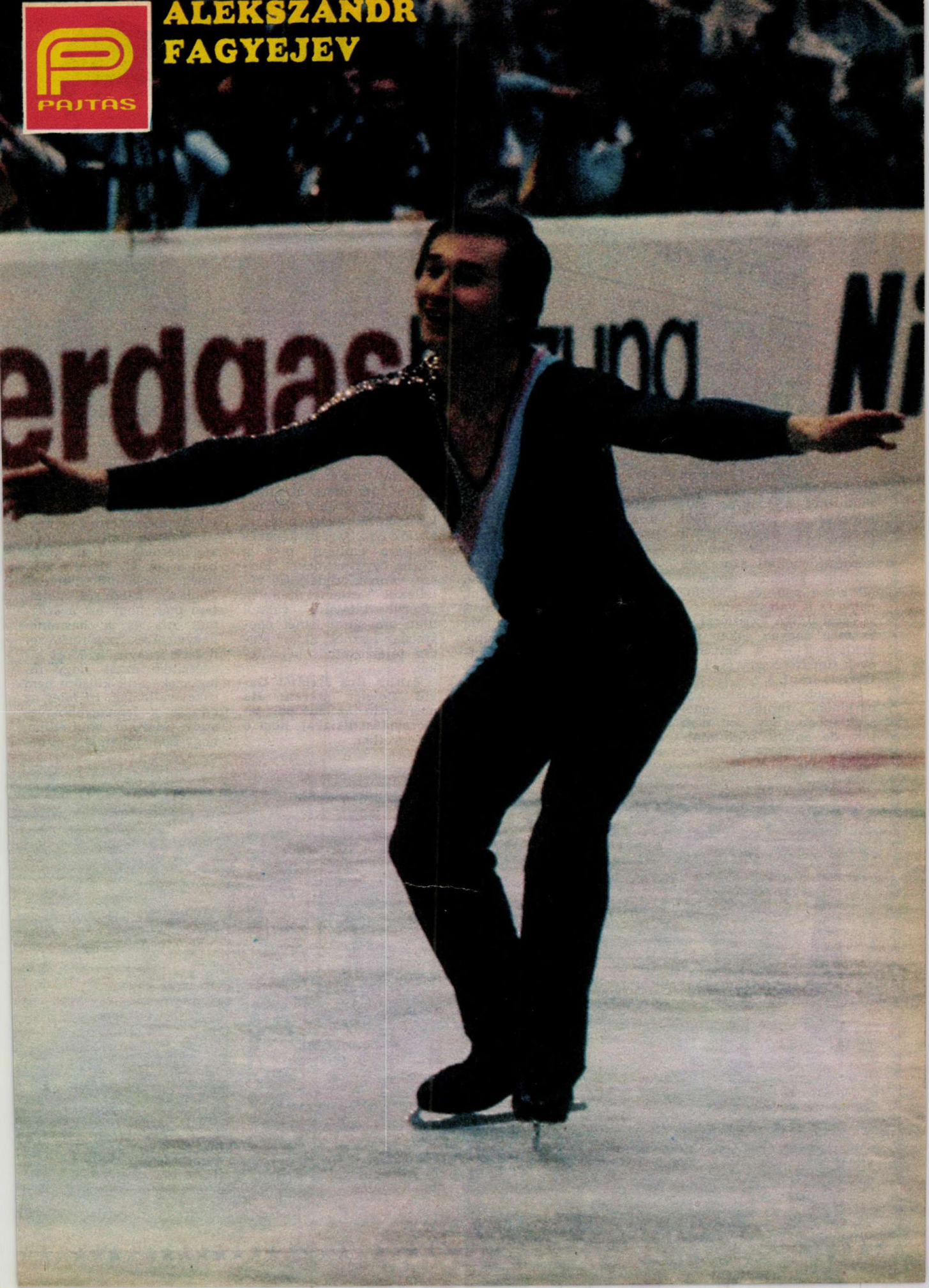

POP KLUB

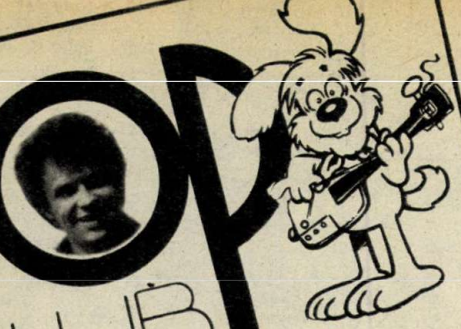

VEZETI DÉVÉNYI TIBOR

„A LEHETETLEN KÉRDÉSEKRE AZONNAL VÁLASZOLUNK, DE A CSODÁKRA EGY-KÉT HETET VÁRNI KELL!"

Váczi Ildikó

Berdár Zsolt

Zaltics Éva

Fenyvesi Emőke

Ezen a héten — mivel slágerlistánkon eleget foglalkozunk a magyar előadókkal — csak külföldi kérdésekre válaszolok a Pop-klubban. A konkrét kérdések mellett szeretnék néhány, sokakat érdeklő, általános pop- és rock-fogalomra is választ adni.

Váczi Ildikó Vajszlóról — és még nagyon sokan érdeklődnek — a hetvenes évek tinédzser sztárja: Leif Garrett iránt.

Kérésetekre utánanéztem majdnem minden zenei szaklapban. Egy sor nem sok, de annyit sem találtam róla. Ugyanaz a helyzet vele is, mint a Teens együttessel. A tizenéves sztárokra leselkedő veszély rájuk is „lecsapott" — megöregedtek. A bájos, gyermekarcú legények kamaszok, sőt felnőtt férfiak lettek. Ki lehet számolni, hogy 1970 tájékán a kedves Leif tizenhat éves volt. Ma már lehet, hogy családapa. Mindenesetre eltűnt a reflektorfény világából. Persze, nemcsak a pop-szakmában van erre példa, hanem mondjuk a filmművészetben vagy a klasszikus zenében is. Sok „csodagyerekként" indult kislány és kisfiú nem tudta átmenteni tehetségét élete későbbi korszakára. Ezért utoljára közlök Leif Garrett-képet és utoljára említem meg a Teens együttes nevét. Persze, vannak csodák. Ha véletlenül valamelyiküknek sikerül kitalálni valami újat, ami által ismét népszerűek lesznek, akkor rögtön tájékoztatlak benneteket.

Zaltics Éva Bajáról David Bowiet szereti. Ha megnézem az európai lemezeladási listákat, nem ő az egyetlen.

Már érett fiatalemberként futott be, és mivel nagyon jól tudja tartani formáját, még mindig népszerű. Nagyon fontos a tehetség is ezen a pályán, azonban a pop-világban, a külsőség sorsdöntő tényező. Többször írtam és mondtam már, hogy ezt a szakmát ma is a harmincnegyvenéves pop-rock zenészek irányítják. Most kiegészítem azzal, hogy főleg azok, akik külsőre nem sokat változtak. Itt főleg az elhízás a legnagyobb veszély. Múltkor említettem, hogy Londonban láttam né-

Az új sztár

Leif Garrett egy rajongójával annak idején

Az örökifjú David Bowie újra népszerű

SLÁGERLISTA

1. Szeretek ugrálni – Neoton	3640 szavazat	előző hely (4)
2. Wind-szörny – Dolly Roll	3150 szavazat	előző hely (2)
3. Létezem – R–GO	2422 szavazat	előző hely (3)
4. Itt a karácsony – Szücs Judit	2226 szavazat	előző hely (–)
5. Kötéltánc – Omega	1960 szavazat	előző hely (7)
6. Soha nem elég – P. Box	1630 szavazat	előző hely (–)
7. Vakáció – Dolly Roll	1410 szavazat	előző hely (–)
8. Érzés – Edda	1250 szavazat	előző hely (5)
9. Karácsony éjjel – R–GO	914 szavazat	előző hely (–)
10. Valahol már – Soltész Rezső	832 szavazat	előző hely (8)

hány koncertet. Egyetlen csalódásom az volt, hogy a képekről jól ismert sztárok élőben négy-öt kilóval testesebbek voltak. Ha tartani akarják népszerűségüket — és miért ne akarnák —, akkor hamarosan csökkenteni kell napi kenyér- vagy édességadagjukat. Nem véletlen, hogy Rod Stewart, Paul McCartney, David Bowie mind a súlyuknál vannak. Viszont Elvis Presley akármilyen szupersztár volt, életének utolsó szakaszában már csak nosztalgikus vonzásának köszönhette népszerűségét, nem pedig külsejének.

A Kajagoogoo együttes úgy látszik, idehaza is az egyik kedvenc. Berdár Zsolt Miskolcról arról érdeklődik, hogy mikor lehet megvásárolni Magyarországon a népszerű zenekar lemezeit.

A külföldi lemezek árusítása nem könnyű feladat sehol a világon. Biztos tudjátok, hogy a dalok szerzői az eladott lemezek után kapják az úgynevezett jogdíjat, amelyet valakinek ki kell fizetni. Ezek a fizetők pedig a lemezvásárlók. De ha mondjuk a zeneszerzők Angliában vagy az NSZK-ban élnek, akkor nem sokat tudnak kezdeni a magyar forinttal. Ezért kénytelenek lennénk valutával fizetni. Ha pedig azt vesszük, hogy naponta több száz lemez jelenik meg a világon, akkor nemzeti jövedelmünk legnagyobb részét lemezre költhetnénk. Persze, ez elképzelhetetlen. Ezért a licenc (védjegyzett gyártmányok használati joga) megoldást választották a hazai szakemberek. Így főleg Indiából és Jugoszláviából kerülnek hozzánk külföldi lemezek, sokkal kisebb számban, mint ahány eredeti van forgalomban. Ne csüggedj, Zsolt, lehet, hogy hamarosan te is vásárolhatsz Kajagoogoo lemezt.

Fenyvesi Emőke Répcelakról Mike Oldfield iránt érdeklődik, aki a Holdfény árnyékában című dalával lett népszerű.

Örömmel tudathatom, hogy Mike új dala, az Árnyék a falon máris a listák egyik kedvence. Az elmúlt esztendőben született új stílus — a romantikus rock — egyik legkedveltebb képviselője. Nagyon sokan vannak már, akik ezt a dallamos muzsikát szeretik csak. Érdekes viszont, ha a diszkóban játszom őket, akkor a tizenévesek legnagyobb része leül. Pedig, ha megnézzük a táncok történetét, az ilyen jellegű melódiákra mindig táncoltak. Szerencsére a húszon felüli korosztályt már nem kell biztatni, ők szívesen táncolnak Mike Oldfield dalaira.

Várom továbbra is kérdéseiteket és a fényképeket. Ezeket a Pop-klub címére küldjétek: Pajtás szerkesztősége, Budapest, Jászai Mari tér 5. — 1397.

A TT kedvenceit, vagyis a szavazólapokat pedig TTT címére: Magyar Televízió, Tízen Túliak Társasága, Budapest, 1810. Csak ezek a levelezőlapok vesznek részt a sorsoláson.

A múlt heti helyes megfejtés a KISS együttes volt, amelynek tagjai 1984-re megszabadultak festett ábrázatuktól.

Az új Kajagoogoo

SZAVAZÓLAP

Tíz kedvenc énekesem, zenekarom, dalom:

1. .....
2. .....
3. .....
4. .....
5. .....
6. .....
7. .....
8. .....
9. .....
10. .....

Név: .....

Cím: .....

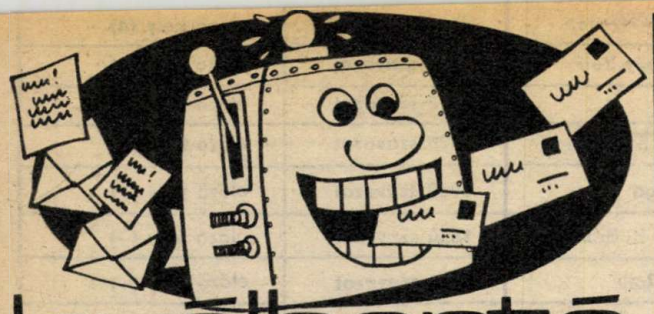

levélbontó

Nyílt levél

Őrsök, rajok, szakkörök télen is felkerekedhetnek, járhatják a behavazott, téli álmát alvó erdőt. Szép hagyományt teremthettek, ha a környezet megismerését összekapcsoljátok a „madarak farsangjának" megrendezésével. Szárnyas barátaink a fákon laknak, tehát az erdő egy-egy fáját avathatjátok bálteremmé azzal, hogy földíszítitek.

Természetesen nem a szokásos lampionokra, szerpentinekre kell gondolni a díszítéskor! Inkább mindenféle madárcsemegére. Kötözhettek az ágakra szalonnadarabkát, dióbelet, madárkalácsot, almaszeletet. Fontos, hogy élő fát válasszatok, amelyhez évről évre visszatérhettek. Miután teleaggattátok a fát jobbnál jobb madárétkekkel, távolabbról megleshetitek a lakmározó báli vendégsereget.

Messzebb az erdőtől szalonnát is süthettek a túra befejezéseképpen.

Agárdy Sándor szakkörvezető tanár,
Tornyospálca

Tudósítóink jelentik

Hatodikosok vagyunk, és az ötödik-hatodikosok között elsők lettünk az akadályversenyen. Ennek az a titka, hogy mindannyian nagyon szeretjük az őrsünket, és ezért egyáltalán nem unalmasak az őrsgyűléseink sem. Az osztályban huszonnyolcan vagyunk, ebből tizennyolcan a mi őrsünkben, a Saurusban. De ez így jó. Az összejöveteleinket az őrsvezetőnknél tartjuk, kapunk szendvicset, szörpöt, de nem ez a lényeg, hanem az, hogy olyan színdarabokat, sőt „operákat" adunk elő a magunk szórakoztatására, amelyeket magunk írtunk. Minden őrsi tagnak van „saurus-neve". Ezeket én szedtem össze az ősállatok latin neveiből és kitalált nevekből. Mi sosem neveznénk a gyűléseinket őrsi órának. Először azért, mert ezek inkább baráti összejövetelek. Azután meg azért sem, mert nem egy, hanem legalább két óra hosszáig tartanak, de sokszor még annál is tovább.

Tóth Klára, azaz „Dyno Saurus" krónikás,
Budapest

Szakkörünk névadója és mindannyiunk példaképe Herman Ottó, a nagy természettudós. Mi is feladatunknak tekintjük a természet védelmét. Az iskolarádióban egy műsorral próbáltuk felhívni iskolánk négyszáz tanulójának a figyelmét ennek az ügynek a fontosságára. Azt is elmeséltük, hogyan lehet a legegyszerűbben madáretetőt készíteni: egy üres olajos vagy ecetes flakonnak az oldalából kivágunk egy téglalapot úgy, hogy az kihajtható legyen, akár egy kis „felvonóhíd". Ezután a flakont a tetejénél megtöltjük magokkal, amiket a madarak a kis ajtón át majd ki tudnak szedegetni belőle!

Marton Éva, Tiszakeszi

Mit üzen a Pajtás?

Rejtvényeinkkel akadt gondja Adamkó Andreának (Budapest, Karner u. 14. — 1033), és nem ő az egyetlen. Biztosíthatunk arról, Andrea, hogy nagyon alaposan ellenőrizzük a megjelenő rejtvényeket, hiszen tudjuk, hogy ezekben egyetlen tévedés is elronthat mindent. Ennek ellenére néha előfordulnak hibák, ám korántsem annyiszor, mint azt a beérkező levelekből gondolni lehetne. Jó példa erre a te eseted is: hiába ültél fél órát a rejtvény felett, mégis te hibáztál. Ugyanis az „ital" szóban nemcsak az „i" és az „a" betű (a két magánhangzó) egynemű, hanem a két mássalhangzó, a „t" és az „l" is!

A torna a mindene Kovács Karolának (Budapest, Csömöri út 19. — 1161), aki ezért azt kérdezi, hol van „az a hely, ahol csak a tornával foglalkoznak". Nem tudjuk, hány éves vagy, és arról sem írtál, tornázol-e már valamelyik sportegyesületben. Ha nem, minél hamarabb keress egyet, mert ezt a sportot elég korán szokás manapság elkezdeni! Budapesti lévén még válogathatsz is a klubok között. De azt tudnod kell, hogy még a legjobbak, akiknek valóban szinte hivatásuk a torna, sem kizárólag a sporttal foglalkoznak. Van még néhány fontos dolog, amire nem árt odafigyelni. Például a helyesírás . . .

Óvónő akar lenni Horn Krisztina (Fajsz, Szabadság u. 22. — 6352), de Kalocsán, a lakóhelyéhez közeli városban megszűnt az óvónőképző szakközépiskola. Miután mi hiába próbáltuk telefonon elérni a Bács-Kiskun megyei Pályaválasztási Tanácsadó Intézetet, csak azt tudjuk javasolni, te fordulj hozzájuk levélben (Kecskemét, Kálvin tér 1. — 6000) a kérdéseddel, bizonyára kielégítő választ fogsz kapni a lehetőségeidről. Reméljük, még nem későn!

A Hahota első számát szeretné megkapni kislánya számára Haraszty József (Kőszeg, Várkör 56. — 9730), hogy ezzel teljessé váljék a különben hiánytalan gyűjtemény. Sajnos, már a szerkesztőségben sem található fölösleges példány, ezért a legjobb szándékkal is csak annyit segíthetünk, hogy címét közreadtuk, hátha akad olvasóink között valaki, akinek éppen abból a számból van fölöslege, és elküldi önnek.

Vers érkezett Pólya Krisztinától (Nagynyárád, Zalka u. 8. — 7784), melynek címe: Egy faluban élek. Hely hiányában nem idézünk belőle, de szeretnénk, ha további verseidet is olvashatnánk. Úgy tűnik határozottan van formaérzéked, de hogy akad-e hozzá elegendő mondanivalód is, az ebből az egy beküldött versből még nem derült ki.

Leveleznénk! Válaszolj!

ÖTÖDIKESEK ÍRJANAK: KOVÁCS ANDREA, Téglás, Sipos S. u. 13. — 4243; MERÉNYI ZOLTÁN, Sopron, IV. László király út 24. — 9400; LEKVÁR JUDIT, Püspökladány, Hősök tere 6. — 4150; PEIDL GYÖNGYI, Recsk, Mátra út 8. — 3245; FEKETE GABRIELLA, Debrecen, Jánosi u. 65. — 4033 (szereti a zenét, színészek, énekesek, együttesek fotóit gyűjti); BOGOVICS HAJNALKA, Ladánybene, Dózsa út 6. — 6045 (kártyanaptárt, matricát gyűjt); BÁNSZKI SZILVIA, Ladánybene, Fő út 7/a. — 6045 (kártyanaptárt, képeslapot, matricát gyűjt); NÉMETH LÍVIA, Balatonkeresztúr, Vasút u. 26. — 8648 (képeslapot, matricát gyűjt).

HATODIKOSOK VAGYUNK: TÁBORSZKI MARIANNA, Vanyarc, Sziráki út 10. — 2688; VERÉB JUDIT, Etyek, Honvéd u. 20. — 2091 (képeslapot, matricát gyűjt, őrsvezető); PAPP ANDREA, Törökszentmiklós, Kinizsi út 12. — 5200 (képeslapot, matricát gyűjt); SUBATICS GYÖNGYI, Patosfa, Vöröshadsereg út 30. — 7536; MOLNÁR ERIKA, Hahót, Béke út 3. — 8771 (bélyeget, matricát, naptárt gyűjt); ZÖLYOMI JUDIT, Hímesháza, Kossuth u. 53. — 7735; LAKOS MÓNIKA, Körösteétlen, Kocséri út 3. — 2745 (matricát, kártyanaptárt gyűjt).